

II

**ДОКУМЕНТА НЕМАЧКИХ И КВИСЛИНШКИХ
КОМАНДИ И УСТАНОВА**

ИЗВЕШТАЈ АГЕНЦИЈЕ „РУДНИК“ ОД 16 МАЈА 1941 ГОД. О ОБРАЗОВАЊУ ЦИВИЛНЕ УПРАВЕ У СРБИЈИ¹

ИЗЈАВА КОМЕСАРА ЗА УНУТРАШЊУ УПРАВУ У СРБИЈИ

Комесари којима је одлуком војног заповедника у Србији поверено да отправљају поједине службе државне управе¹ дали су за јавност следећу изјаву:

„Одлуком ~~ВСИНОГ~~ заповедника у Србији успостављена је цивилна управа у нашој земљи и нама је поверено да водимо поједине струке државне управе, у циљу очувања мира и реда и што брже обнове привредног живота у земљи.

Остају на снази домаћи закони, по којима ће наше административне и судске власти радити, у колико их немачке војне власти, у интересу своје војне безбедности својим наређењима не буду морале привремено ставити ван снаге.

Прихватили смо се тога тешког задатка, у циљу да у овом судбоносном времену помогнемо нашем народу и олакшамо његов положај.

Верујемо, да ће цео наш народ одобрити нашу одлуку, јер он је био за искрену и лојалну сарадњу са својим великим суседом, немачким народом, са којим је био у пријатељству и вазда одржавао присне привредне и културне везе. Што је наш народ доведен сада у овај положај према немачком Рајху, то није била жеља немачког Рајха, који је увек истицао пријатељске намере према нашој отаџбини, нити је пак То' кривица нашег народа, него је кривица неколицине његових управљача, који су га увели у рат без потребе и против његових интереса.

Решени да се потпуно посветивмо раду на обнови земље, свесни смо одговорности и тешкоћа, које нам стоје на путу, али верујемо да ће се уз свесрдну помоћ свих народних слојева те тешкоће савладати. Потребно је одбацити свако политизирање и бити свестан да настаје ново време у којем се морају напрегнути све снаге и поднети многе жртве, да се земља дигне из рушевина у којима се налази.

Имамо обећање војног заповедника, да ће нас он у нашем будућем напору вољно и свесрдно помоћи. Ми смо му захвални на овом обећању, као и на изјави да се од нас неће ништа захтевати, што би се противило нашој националној части и достојанству, да нам се сарадња у управи поверава као националним људима, дј наша служба треба да буде земљи и народу, а

¹ Прештампано из „Новог времена“ бр. 1 од 16 маја 1941 године.

према немачкој управи искрена и лојална. Дали смо реч, да ћемо тако поступати у име своје и у име свога народа. Захвални смо на коректном држању немачке војске према нашем народу са пуним уверењем, да исто осећање гаји цео народ.

Обраћамо се с тога Србима, да нас помогну у извршењу тешког задатка, који стоји пред нама. Помажући нас, наш народ ће помоћи самог себе. Позивамо га, да се врати свом редовном послу и да безусловно сачува ред и мир. Пужена нам је прилика, да сами, без икаквих присилних мера, упутимо своју земљу новом животу. Искористимо прилику и прихватимо пужену нам руку, са оном високом националном свешћу, која је наш народ красила кроз сву његову историју"

МИЛАН АЋИМОВИЋ,
комесар Министарства
унутрашњих послова

РИСТО ЈОЈИЋ,
комесар Министарства
просвете

ДУШАН ЛЕТИЦА,
комесар Министарства
финансија

ДУШАН ПАНТИЋ
комесар Министарства
пошта и телеграфа

МОМЧИЛО ЈАНКОВИЋ
комесар Министарства
правде

Инж. МИЛОСАВ ВАСИЉЕВИЋ,
комесар Министарства
народне привреде

Др. ЛАЗАР КОСТИЋ,
комесар Министарства
саобраћаја

Др. СТЕВАН ИВАНИЋ,
комесар Министарства
социјалне политике

Инж. СТАНИСЛАВ ЈОСИФОВИЋ,
комесар Министарства
грађевина

ЈЕРЕМИЈА ПРОТИЋ,
комесар Министарства
исхране

(Агенција Рудник)²

² Квислиншка новинска агенција у Србији

итански авион „Витлеј“ оборен изнад Хамбурга

(„Дер Сиг“, број 234)

An die Bevölkerung Belgrads.

Seitens der deutschen Wehrmacht häufen sich die Klagen, dass die Zivilbevölkerung im Verkehr mit deutschen Offizieren und Soldaten, die ihnen zukommende Achtung und Ehrerbietung nicht erweist. Insbesondere zeigt sich immer mehr, dass ein grosser Teil der Bevölkerung im Passantenverkehr keinerlei Anstalten macht auszuweichen, sondern oft in frecher Weise den Weg versperrt.

Die Kreiskommandantur macht die Bevölkerung darauf aufmerksam, dass künftighin gegen Verstösse obiger Art mit aller Strenge vorgegangen wird.

Belgrad, im Mai 1941.

Kreiskommandantur

Становништву Београда

Од стране немачке оружане силе све чешће су жалбе да цивилно становништво у односу са немачким официрима и војницима не показује њима дужну пажњу и поштовање. Нарочито се све више примећује да један велики део становништва у пешачком саобраћају не показује нимало склоности да се уклони него често на дрзак начин препречава пут.

Крајскомандантура упозорава становништво да ће се убудуће против иступа ове врсте поступити са свом строгошћу.

Београд маја 1941 г.

Крајскомандантура

толи
за и
ри и
мали
Евро
сваг
тала
зепљ
Ми
ке п
љамс
ну.
ситу
вита
На
де:
импе
једн
прив
нас,
ниса
да и
не к
још
деви
нали
она
безб
се б
ла п
прив
Ов
наил
је п
них
је о
ће т
на н
вели
наме
неће
нију
проп
рили
наро
није
мног
ње с
се п

**САОПШТЕЊЕ КРАЈСКОМАНДАНТУРЕ У БЕОГРАДУ ОД 24
МАЈА 1941 ГОД. О ОДНОСУ СТАНОВНИШТВА ПРЕМА НЕ-
МАЧКИМ ОФИЦИРИМА И ВОЈНИЦИМА¹**

СТАНОВНИШТВУ БЕОГРАДА

Од стране немачке оружане силе све чешће су жалбе да цивилно становништво у односу са немачким официрима и војницима не показује њима дужну пажњу и поштовање. Нарочито се све више примећује да један велики део становништва у пешачком саобраћају не показује нимало склоности да се укљони него често на дрзак начин препречава пут.

Крајскомандатура упозорава становништво да ће се убудуће против иступа ове врсте поступити са свом строгашћу.²

Београд, маја 1941 г.

КРАЈСКОМАНДАНТУРА

БР. 91

**НАРЕДБА ВОЈНОГ ЗАПОВЕДНИКА СРБИЈЕ ОД 27 МАЈА 1941
ГОД. О ЗАБРАНИ СЛУШАЊА РАДИО-СТАНИЦА¹**

**НАРЕДБА О ЗАБРАНИ СЛУШАЊА ЕМИСИОНИХ
СТАНИЦА**

На основу издатог ми овлашћења од стране Главнокомандујућег војне силе наређујем следеће:

§ 1. Одредбе из 7 и 8 Наредбе о проширењу немачког кривичног права и кривичних одредаба на окупирану југословенску територију (Лист наредаба за окупирану југословенску територију бр. 1) проширује се у толико, што је забрањено и слушање појединим особама иностраних (не немачких) радио емисија.

§ 2. Забрана слушања радио емисија не протеже се само на вести, него и на све врсте програма.

¹ Прештампано из „Новог времена“, бр. 9, од 24 маја 1941 године. Објављено и на немачком језику.

² Објављено још четири пута на нашем и немачком језику у бр. 10, 11, 12 и 14.

¹ Прештампано из „Новог времена“, бр. 19, од 3 јуна 1941 године.

§ 3. Дозвољено је слушање станица на територији Немачког Рајха (Kеlсhзепсlеg), као и следећих емисионих станица:

- 1) Радио Београда и краткоталасна Радио станица Земун.
- 2) Радио станице протектората Праг, Брно и Моравска Острава као и њихове краткоталасне станице;
- 3) Велике радио станице „Дунав“, „Вишња“ и Луксембург као и станица „Фризланд“;
- 4) Радио станица Варшава и Краков;
- 5) Радио станица Париз.

§ 4. Ко се буде огрешио о одредбе овог наређења, као и одредбе 7 и 8 Наредбе о увођењу немачког кривичног закона и кривичних одредаба на окупираној југословенској територији, казниће се робијом, а у тежим случајевима смрћу.

Београд, 27 маја 1941 год.

ВОЈНИ ЗАПОВЕДНИК ЗА СРБИЈУ

БР. 92

ОБАВЕШТЕЊЕ ВОЈНОГ ЗАПОВЕДНИКА СРБИЈЕ ОД 27 ЈУНА 1941 ГОД. О КАЗНЕНОМ ПРАВОСУЂУ У СРБИЈИ¹

О Б З Н А Н А

о надлежности немачких војних судова за пресуђивање цивилном становништву и о казнама за преступе против Уредаба и Обзнана немачких Војних заповедника на заузетој српској територији

(Обзнана о казненом правосуђу)

На основу овлашћења датог ми од стране Главног заповедника војске обзнањујем:

1.

Пресуђивање цивилном становништву на заузетој српској територији од стране војних судова по ратним поступцима § 1 став 1 Наредбе о увођењу немачког казног права и казnenих одредаба на заузетој југословенској територији, (Службени лист Бр. 1, стр. 5) настаје код:

а) престапа против Уредаба и Обзнана које су биле или ће бити обзнањене у Службеном листу за заузету југословенску територију, Листу Уредаба Војног заповедника у Србији или јавним плакатима;

¹ Прештампано из „Обнове“ бр. 11 од 17 јула 1941 године.

б) кажњивих дела упућених против немачке војне силе, шених припадника и њене пратње, против војне силе или припадника војне силе савезничких држава Немачког Рајха, против припадника немачке полиције укључујући и њене помоћне органе, Службе рада Рајха, које немачке власти, или кога надлештва или које организације НСДАП-а;²

в) кажњивих дела, учињених у зградама, просторијама, постројењима или бродовима, која служе за сврхе немачке војне силе, неке немачке власти или надлештва или које организације НСДАП-а;

г) кажњивих дела, извршених од ратних или цивилних заробљеника;

д) кажњивих дела, упућених против сигурности, угледа или интереса Немачког Рајха или народа, против живота, здравља, части и иметка немачких држављана или припадника немачког народа;

ђ) кажњивих дела, извршених од немачких држављана или припадника немачког народа.

Уколико налажу потребе ратног вођства или циљеви окупације, могу војни судови примити на себе и пресуђивање других кажњивих дела учињених од неког цивилног лица.

2.

Домаће власти за протон криваца имају војном суду месних надлежних Фелдкомандантура предати пријаве, поступке и акта сваке врсте о преступима и кажњивим делима наведеним под бр. 1, ст. 1.

Судије могу кривични прогон предати домаћим судовима, уколико је то дозвољено одредбама Уредбе о казненом поступку од 17-УШ-1938 године.

4.

Уколико се у Уредбама и Обзнамама Војних заповедника на заузетој српској територији не припређује другим казнама, сваки преступ против ове Уредбе и Обзнана биће кажњен робијом или затвором до 15 година; у нарочито лаким случајевима може се казнити притвором до 6 недеља или новчаном казном.

Београд, 27 јуна 1941 год.

ВОЈНИ ЗАПОВЕДНИК У СРБИЈИ

² Националсоцијалистичка немачка радничка партија

БР. 93

**САОПШТЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ „РУДНИК“ ОД 5 ЈУЛА 1941 ГОД.
О СТРЕЉАЊУ 13 ЛИЦА У БЕОГРАДУ¹**

СТРЕЉАЊЕ 13 САБОТЕРА

Са меродавне стране саопштава се да је данас стрељано 13 функционера комунистичког покрета и јевреја зоог припреме аката насиља и саботаже.

Скреће се пажња на то да ће даљи, па и најмањи покушаји извршења аката саботаже и насиља, наићи на још оштрије мере.

(Агенција Рудник)

БР. 94

**УРЕДБА ВОЈНОГ ЗАПОВЕДНИКА СРБИЈЕ ОД 11 ЈУЛА 1941
ГОД. О ПООШТРЕЊУ КАЗНИ¹**

У Р Е Д Б А

• О ПООШТРЕЊУ КАЗНИ

У Листу уредбе Војног заповедника у Србији јуче је изишла следећа уредба:

„На основу овлашћења датог ми од Врховног заповедника војске ради пооштрења досад предвиђених казни према § 4 Уредбе о Ванредном ратном казненом праву од 17 августа 1939 године за у наставку означена у Објави Главнокомандујућег војске за заузету југословенску територију (Службени лист Бр. 1, стр. 22) и у Наредби Главнокомандујућег војске о увођењу немачког казног права и казненых одредаба на заузету југословенску територију (Службени лист Бр. 1, стр. 4 и 5) извршена дела и пропуштања наређујем:

§ 1. Смрћу или робијом не испод 3 године биће кажњен, ко намерно:

1) за рат важне залихе или постројења сваке врсте, нарочито плинска, водена и електрична постројења, бране, же-

¹ Прештампано из „Обнове“, бр. 1 од 6 јула 1941 године. Оригинал немачког документа објављен у Зборнику, том I, књ. 1, док. бр. 110.

¹ „Обнова“, бр. 11, од 17 јула 1941 године.

љезничка, телеграфска, телефонска и светлосна постројења уклони или оштети,²

2) помаже на заузетој територији војна лица која нису немачка, - I j 11

3) на штету немачке војне силе или Рајха преноси вести лицима или властима изван заузете територије,

4) приређује противнемачке скупове или на њима учествује,

5) у намери да шкоди интересима немачке војне силе или Рајха, обуставља посао, одвраћа раднике или друге позива да престану са радом или да га напусте.

§ 2. За кажњиви покушај једног злочина поменутог у § 1 или за помагање истог, дозвољена је уопште казна, која је предвиђена за извршено дело.

§ 3. Ова Уредба важи и за кажњива дела, која су учињена пре њеног ступања на снагу али после објављивања горе поменуте Објаве и Наредбе Главнокомандујућег војске.

Београд, 11 јула 1941.

ВОЈНИ ЗАПОВЕДНИК У СРБИЈИ

² У току јула и августа 1941 год. у Београду је изведено 48 разних партизанских акција, између осталих: осам — на паљењу гаража и аутомобила (у Милешевској бр. 1, Кондиној бр. 26, Масариковој бр. 3, Брањичевској бр. 4, Мачванској бр. 11, Венизелосовој бр. 28, Иванковачкој и Краља Петра улици); седам — на сечењу телефонских стубова (три пута на путу Београд—Смедерево, у атару оела Миријева, у Макишком насељу, Поенкаревој и на углу Звечанске улице); три — на паљењу немачких слагалишта бензина и муниције (Шел нп Чукарици, на Ташмајлану и на главној железничкој станици); три — на паљењу немачких касарни и коњских штала (немачка касарна у основној школи, касарна у Звечанској и Краља Александра улици); две — на паљењу радионица (у Гарашиновој 27 и Кнегиње Зорке бр. 95); две — на паљењу жита и сена (у Раковици и на Бањици) и рушењу железничког моста у Белом Поток.

САОПШТЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ „РУДНИК“ ОД 15 ЈУЛА 1941 ГОД.
О СТРЕЉАЊУ У ОБРЕНОВЦУ¹

СТРЕЉАЊЕ ДЕСЕТ КОМУНИСТА

Београд, 15 јула

Са надлежне стране се саопштава:

И поред преко штампе и радија објављених опомена и упозорења да ће се применити најоштрије противмере, комунистички елементи покушали су поново у ноћи од 12 до 13 јула 1941 да у околини Обреновца изврше дела саботаже. Због тога су данас, ради припремања ових дела саботаже, на лицу места² стрељана следећа лица, позната као водећи комунисти:³

- 1) Галић, Самуило Алексије из Обреновца
- 2) Андрић, Јованов Војин из Обреновца
- 3) Марић, Живојина Богољуб из Забрежја
- 4) Пантелић Драгољуб из Обреновца
- 5) Трајков Александар из Обреновца
- 6) Радовановић Милорад из Обреновца
- 7) Расић Иван из Обреновца
- 8) Расић Милија из Обреновца
- 9) Стублинчевић Живко из Обреновца
- 10) Марковић Богољуб из Забрежја

Још једном се указује на то да ће се код поновљених дела саботаже и насиља применити најоштрије противмере.

(Агенција Рудник)

¹ Види; „Ново време“ бр. 60 од 16 јула 1941 године.

² Стрељање је извршено на Колубарском мосту.

³ Војин Андрић, био члан КПЈ, остали су, као симпатизери, помагали НОБ.

**НАРЕДБА ВОЈНОГ ЗАПОВЕДНИКА СРБИЈЕ ОД 17 ЈУЛА 1941
ГОД. ПОВОДОМ ПАРТИЗАНСКИХ АКЦИЈА У БЕОГРАДУ¹**

**ПОВОДОМ ПОКУШАЈА САБОТАЖЕ ОД СТРАНЕ
КОМУНИСТА**

НАРЕДБА ВОЈНОГ ЗАПОВЕДНИКА У СРБИЈИ

У своме писму Комесару унутрашњих послова, Војни Заповедник г. Фон Шредер констатује да је „велика већина српског становништва у граду и селу лојална”

Главни Војни Заповедник у Србији упутио је Комесару Министарства унутрашњих послова г. Милану Аћимовићу следеће писмо:

„Комунистички елементи, као што сте у свом говору² на радиу у недељу, 13-УП-1941, српском народу нагласили, дали су се на посао да земљу гурну у нову беду. Сазнање да је Вођа Великонемачког Рајха наредио коначну ликвидацију комунистичке светске револуције, било је повод комунистичкој мангупарији за крајња очајничка дела. Тако су прошлих ноћи више пута пресечени каблови у Београду.

„Због оваквих и сличних дела саботаже, у последње време већ је у више махова стрељан један део смутљиваца који су по добијеном налогу изазивали нереде. Исте мере одмазде биће спроведене у још већем обиму, у случају ако се дела саботаже понове.

„Досад сам се могао уверити да је велика већина српског становништва у градовима и на селу лојална.

„Сада пружам београдском становништву прилику да покаже своју солидарност у борби против рушилаца јавног поретка и безбедности у свету и наређујем да само становништво прими на себе чување разних улица. Спровођење ове мере извршиће Управник града, у сагласности са немачким Фелдкомандантом у Београду.

**Фон Шредер, с. р.
генерал
противавионске артиљерије”**

¹ Прештампано из „Обнове”, бр. 12, од 18 јула 1941 године.

² Види „Ново време”, бр. 58, од 14 јула 1941 године.

БР. 97

**САОПШТЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ „РУДНИК“ ОД 17 ЈУЛА 1941 ГОД.
О СТРЕЉАЊУ 16 ЛИЦА У БЕОГРАДУ¹**

СТРЕЉАЊЕ 16 КОМУНИСТА И ЈЕВРЕЈА У БЕОГРАДУ

Са меродавног места се саопштава:

И поред опомене учињене тек пре два дана и досадашњих строгих противмера, неодговорни комунистичко-јеврејски противнародни елементи покушали су ноћас да изврше дела саботаже на јавним постројењима на територији града Београда.

Због тога је данас стрељано 16 истакнутих комуниста и јевреја. У случају понављања оваквих дела, приступиће се истим противмерама.

(Агенција Рудник)

БР. 98

**ПИСМО КОМАНДАНТА ОКУПИРАНЕ СРБИЈЕ ОД 18 ЈУЛА
1941 ГОД. МИЛАНУ АЋИМОВИЋУ О ПАРТИЗАНСКИМ
АКЦИЈАМА У БЕОГРАДУ¹**

„ МЕРЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ АКЦИЈА САБОТАЖЕ

Писмо команданта окупиране Србије комесару унутрашњих послова — Казне су пооштрене.

Београд, 18 јули.

Командант окупиране Србије упутио је комесару унутрашњих послова, Милану Аћимовићу, следеће писмо:

„Као што сте ви, у вашем говору² путем радио-емисије, у недељу 13. 7. 1941, нарочито нагласили српском народу, комунистичке снаге упорно раде на томе да сурвају земљу у поновну беду. У сазнању да је Фирер Великонемачког рајха издао заповест за ликвидацију светске комунистичке револуције, присиљени су комунистички бандити да прибегну последњим очајничким делима. Тако је последњих ноћи у Београду више пута

¹ Види „Обнову“ бр. 12 од 18 јула 1941 године. Оригинал немачког документа објављен у Зборнику, том I, књ. 1, док. бр. 112.

¹ Прештампано из „Донауцајтунга“ од 19 јула 1941 године.

² Види „Ново време“, бр. 58, од 14 јула 1941 године.

пресечен кабел. Због таквих и сличних акција саботаже стрељан је већ у последње време у више случајева један део најмљених изазивача нереда. Исте мере одмазде примењиваће се у још већем обиму, ако би дошло до поновних акција саботаже. Имао сам досад прилике да се уверим у лојалност великог дела српског становништва у градовима и селима. Ево сада поново дајем прилику београдском становништву да се пред целим светом покаже солидаран у уништавању рушиоца јавног поретка и безбедности и стављам му у дужност да оно само стражари по друмовима и обезбеђује их. Ову меру спровешће у дело шеф полиције у споразуму са немачким фелдкомандантом у Београду."

потпис, фон Шредер, генерал
противавионске артиљерије

„Командант скупиране Србије прописао је поред предњег и уредбу³ по којој се кажњава смрћу или робијом од 3 године на више, сваки онај који би: са преомишљањем оштетио или одвукао залихе или постројења сваке врсте неопходних за рат, нарочито пак плинске, водоводне и електричне инсталације, затим постројења на каналима, железничким пругама и електр. далеководима, даље онај који би пружао помоћ војним лицима који не припадају Немцима „који би давао извештаје на штету немачке оружане силе или немачког рајха лицима или надлештвима ван граница окупиране територије, организовао против-немачке манифестације или учествовао у таквим акцијама са намером да штети интересима немачке оружане силе или рајха, да прекида рад или спречава у раду послодавце, односно да друге позива на прекид рада или их у раду омета.

Сам покушај оваквог злочина или пружање помоћи у томе циљу кажњава се углавном као и само извршено дело. По овој уредби кажњаваће се и она дела која су извршена пре њеног ступања на снагу."

„Писмо команданта окупир. Србије и његова уредба о поштравању казни говоре јасним језиком који се не може погрешно тумачити. Ко тај језик не разуме, или неће да разуме, тога ће строгост саме казне научити памети. Било би управо детињасто ако би се коректност са којом немачке окупаторске власти поступају са домаћим становништвом, схватило као слабост. Нова Немачка ликвидирала је комунизам у сопственој земљи. Она га је тамо силом своје власти у најкраћем року искључила из дејства и духовно радикално надвладала. Она је сада ступила у борбу да потпуно избрише комунизам који се појавио у облику совјетског режима и у тој борби стоји управо пред решавајућим ударима. На свим подручјима која се налазе под не-

³ Види док. бр. 95, од 11 јула 1941 године.

мачким суверенитетом и на којима су немачки органи примили улогу да загарантују мир и омогуће обнову, уништавају се кратким поступком, комунистички елементи ма где исти покушали да дигну главе..."

БР. 99

САОПШТЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ „РУДНИК“ ОД 18 ЈУЛА 1941 ГОД. О СТРЕЉАЊУ 28 ЛИЦА У БЕОГРАДУ¹

СТРЕЉАНИ ЗБОГ САБОТАЖЕ

Са меродавне стране се саопштава:

У вези са извршеним делима саботаже и насиља, стрељана су следећа лица:

- 1) Петровић Љубиша,² адвокат (приправник) из Краљева
- 2) Марковић Видак,³ дипломирани филозоф из Ниша, рођен у Подгорици
- 3) Полгар Андрија,⁴ столар из Новог Сада
- 4) Поповић Владета,⁵ студент медицине из Београда
- 5) Стојановић Александар,⁶ моделар из Ниша
- 6) Стојиљковић Димитрије, бравар из Ниша
- 7) Шкеровић Слободан,⁷ приватни чиновник са Цетиња
- 8) Семлекан Војин,⁸ обућар из Београда
- 9) Антић-Додић Вукашин,⁹ чиновник Народне банке у Београду

¹ Прештампано из „Новог времена“, бр. 63, од 19 јула 1941 године.

² Члан КПЈ пре рата, истицао се у многим легалним и илегалним акцијама и као такав ухапшен непосредно после избијања совјетско-немачког рата.

³ Професор, Црногорац, пре рата осуђиван као члан КПЈ; ухапшен у Нишу јуна 1941 године.

⁴ Пре рата боравио дуго у СССР-у, функционер Савеза дрводељских радника Југославије; ухапшен у Београду.

⁵ Бивши шпански борац, ухапшен 22 јуна 1941 год. у Шумадиској улици, у стану Жижек Ћирила, у чијој је кући тада била смештена штампарија ЦК.

⁶ Ухапшен 22 јуна 1941 год. као познати комуниста.

⁷ Пре рата осуђиван и прогоњен као комуниста; ухапшен 22 јуна 1941 године.

⁸ Родом из Меленаца, пре рата двапут осуђиван као комуниста, био у СССР-у. Члан рејонског комитета партиске организације у Београду. Ухапшен 23 јуна 1943 год., у затвору се слабо држао и провалио читаву организацију.

⁹ Благајник црвене помоћи, предатни члан КПЈ; ухапшен од београдске полиције.

Ј прилог

омоћ припадницима немачке на-
е групе, а друга половина за о-
в грађане.

а свечано обављена је у при-
зу Комесара бановине, Савето-
ог одбора комесаријата за обно-
мереда, претседника општине
ојереја г. Благојевића, адвоката
тентиновића и Павловића, ин-
ријалца Јефремовића и шефа Ад-
истративног одељења Комесарија
Карка Петровића.

ванредни комесар г. Димитрије
ић је том приликом одржао го-
у коме је поновио своју дубоку
одржност на великом прилогу
и на предисретљивости коју је
ада немачка војна сила показа-
намери да се тешка несрећа у
ереву што више ублажи.

ПРОГЛАС енерала Антонеска иновништву Бесара- бије и Буковине

Букурешт, 19 јула (ДНБ)
ховни командант румунско-не-
ог фронта у Молдавији генерал
инеску упутно је становништву
рабије и Буковине проглас у
наже да је са ове старе румун-
земље, Божјом помоћу, крвљу
нског војника и јунаштвом не-
ог савезника, протеран неприја-

Завршена је година понижо-
неправде и подјармљења. Станов-
Бесарабије и Буковине на соп-
ом телу су упознали т. зв.
одећи" болшевизма и из патње
су претрпели извукли су иску-
да народ може да живи само у
борби и раду. Сам тај народ
а у своје руке иницијативу за
ау ових области и отклањање
вдњих тргова стране владави-

Румуни ће постати прави го-
ари у својој земљи, а сељаци го-
ари плодова свога рада и своје
е. Проглас се завршава речи-
"Живела Румунија! Живео наш
Михаило! Живео наш савезник
пини Вођа Немачке Адолф Хит-

мунска престоница богато је и-
ана румунским, немачким и и-
анским заставама поводом ула-
генерала Антонеска и његових
а у главни град Бесарабије. Ну-
повезане великим транспарен-
са сликама румунског Краља,
вљача државе, Фирера и Дуче.

СТРЕЉАНИ ЗБОГ САБОТАЖЕ

Са меродавне стране се саопштава:
У вези са извршеним делима са-
ботаже и насиља, стрељана су сле-
дећа лица:

1) Петровић Љубиша, адвокат
(приправник) из Краљева

2) Марковић Видан, дипломирани
философ из Ниша, рођен у Подго-
рици

3) Полгар Андрија, столар из Но-
вог Сада

4) Поповић Владета, студент ме-
дицине из Београда

5) Стојановић Александар, моде-
лар из Ниша

6) Стојиљковић Димитрије, бра-
вар из Ниша

7) Шкерковић Слободан, приватни
чиновник са Цетиња

8) Семпелан Војин, обућар из Бео-
града

9. Антић-Додић Вукашин, чинов-
ник Народне банке у Београду

10) Бићали Павле, издавач из Бео-
града

11) Шленглер Натан, трговац из
Славонског Брода

12) Краус Фриц, извозник из Освца

13) Манделбаум Евгеније, апотекар
из Београда

14) Бошић Живота, адвокат (при-
правник) из Ниша

15) Тесић Живан, обућар из Аран-
ђеловца

16) Миловановић Илија, столар из
Аранђеловца

17) Петронијевић Душан, књигове-
зац из Београда

18) Бебер Золтан, столар из Бео-
града

19) Милошевић Александар, пар-
кетар из Београда

20) Бирић Благоје, столар из Бео-
града

21) Холендер Павле, трговац из
Београда

22) Херцлер Јакоб, трговачки по-
молник из Београда

23) Николић Јордан, приватни чи-
новник из Београда

24) Велашевић Богдан, апспевент
техничке школе из Даниловграда

25) Брдар Милош, крзар из Бео-
града

26) Ивић Михаило, машинист из
Београда

27) Крполо Иван, келнар из Сплита

28) Бркић Милош, столар из Бео-
града.

(Агенција Рудник)

љења извршила су за шест
напредовање од 150 килом
У току су чишћења област
је смо запосели.

ПРОБОЈ СТАЉИНОВЕ ЛИНИЈЕ ПРОШИРЕН

Главни стан Вође
18 јула (ДНБ)

Врховна команда оружано
објављује:

Пробој кроз јако утврђену
линову линију између Мор
и Витебска проширио се до
Смоленска.

Жиљаво браћен од непр
ља, Смоленск је пао 16 јула.

Сви покушаји непријатеља
овај град поново освоји, пр
су.

НОВА ЈАПАНС

ЈАВНОСТ ЈЕ 1 НОВИ КАБИНИ

Токио наставл

Токио, 19 јула (Д
Целокупна штампа и поли
кругови јапанске престонице
поздрављају нови кабинет
Моноја. Изражава се увере
ће Кнез Моноје, настављају
јачајући своју досадашњу пи
ку, радити са истим успеси
досада. Избор нових мини
примљен је у Токиу повољн
што одговара жељи коју је
ски народ стално изражава
се Јапан споља и изнутра
ради извојевања политичке
вредне независности. Јапан
источноазијском привредном
стору.

Штампа нарочито изражае
довољство што ће досад
спољнополитички курс бити
жан. Листови при том нар
истичу да је нови министар
страних послова, који је у
време наименован за минист
лонија, истакнути поморски
њан, са много искуства нар
у погледу независне ратне
вреде и да је достигао зад
који се Јапану постављају у
ној Азији.

- 10) Бихаљи Павле,¹⁰ издавач из Београда
- 11) Шпенглер Натан, трговац из Славонског Брода
- 12) Крауц Фриц, извозник из Осека
- 13) Манделбаум Евгеније, апотекар из' Београда
- 14) Ћошић Живота, адвокат (приправник) из Ниша
- 15) Ћосић Живан, обућар из Аранђеловца
- 16) Миловановић Илија, столар из Аранђеловца
- 17) Петронијевић Душан, књиговецац из Београда
- 18) Бебер Золтан,¹¹ столар из Београда
- 19) Милошевић Александар,¹² паркетар из Београда
- 20) Бирић Благоје,¹³ столар из Београда
- 21) Холендер Павле, трговац из Београда
- 22) Херцлер Јакоб, трговачки помоћник из Београда
- 23) Николић Јордан, приватни чиновник из Београда
- 24) Белашевић Богдан,¹⁴ апсолвент техничке школе из Даниловграда
- 25) Брдар Милош,¹⁵ крзнар из Београда
- 26) Ивић Михајло,¹⁰ машинист из Београда
- 27) Кроло Иван, келнер из Сплита
- 28) Бркић Милош,¹⁷ столар из Београда.

Агенција Рудник

¹⁰ Власник издав. предузећа „Нолит“ у Београду.

¹¹ 1929 и 1930 осуђен од Војног суда у Скопљу на 8 година робије као члан Партије.

¹² Пре рата осуђиван и прогањан као комуниста, стари члан Партије.

¹³ Вирић Благоје, рођен у Чачку, члан Рејонског комитета у Београду.

¹⁴ Велашевић Богдан, пре рата видно се истицао у напредном омладинском покрету. Био члан руководства средњошколске омладине Београда. Нарочиту активност показао 27 марта 1941 год. у борби против љотићеваца.

¹⁵ Хапшен 1940 год. као секретар партиске јединице кожарских радника; био врло активан. 1940 оптужен Државном суду за заштиту државе.

¹⁸ Пре рата осуђиван на вишегодишњу робију. Радио -у техничком апарату београдске партиске организације.

" Хапшен пре рата као члан Партије.

ИЗВЕШТАЈ АГЕНЦИЈЕ „РУДНИК“ ОД 22 ЈУЛА 1941 ГОД. О
СТРЕЉАЊУ У ВАЉЕВУ¹

О Д М А З Д А

ЗА КОМУНИСТИЧКО ДЕЛО НАСИЉА

Са надлежне стране се саопштава:

Због дела насиља покушаног 18 јула 1941 год. са комунистичке стране у околини Ваљева,² стрељан је 20 јула 1941 год. већи број истакнутих комуниста и Јевреја.

(Агенција Рудник)

ИЗВЕШТАЈ АГЕНЦИЈЕ „РУДНИК“ ОД 23 ЈУЛА 1941 ГОД. О
СТРЕЉАЊУ 16 ПАРТИЗАНА У СМЕДЕРЕВСКОЈ ПАЛАНЦИ¹

ОДМАЗДА ЗА КОМУНИСТИЧКА ВРШЉАЊА

Са надлежног места се саопштава:

Приликом борби² са комунистичким бандама између Тополе и Паланке пошло је за руком да се ухвати 16 чланова једне банде. Сва су лица стрељана.³

Агенција Рудник

¹ Ново време", бр. 66'од 22 јула 1941 године.

² Види Зборник, том I, књ. 1, док. бр. 114.

¹ Прештамтано из „Новог времена" бр. 68 од 24 јула 1941 године.

² Борбу су водиле Паланачка и Рачанска чета Другог шумадиског НОП одреда код Копоринског манастира и код Градишта против једног потерног одреда 714 немачке дивизије и квислиншких оружаних формација. Партизани су, услед небудности, били изненађени.

³ Стрељања заробљених партизана извршили су Немци 20 јула у Смедеревској Паланци. Стрељани су следећи другови:

1. Кршљанин Милан, радник из Смедеревске Паланке, члан КПЈ.
2. Ивановић Љубомир, радник из Паланке, члан КПЈ.
3. Бенчић Ђорђе, радник из Лапова, члан КПЈ.
4. Марлес Мазел, радник-тапетар, члан КПЈ.
5. Дејановић Дане, радник, Далматинац, члан КПЈ.
6. Ђукић Драгован, радник из Паланке.
7. Аранђеловић Радмило, радник из Паланке.
8. Марјановић Миодраг, радник из Паланке.
9. Јевтић Бранислав, студент из Паланке.

НАРЕДБА ВОЈНОГ ЗАПОВЕДНИКА СРБИЈЕ ОД 24 ЈУЛА 1941 ГОД. О ПРЕДАЈИ ОРУЖЈА¹

УРЕДБА - О ПРЕДАЈИ ОРУЖЈА

Да би становништву српске окупиране територије дао последњу прилику за предају оружја, на основу датог ми овлашћења од стране Врховног заповедника војне силе наређујем следеће:

§ 1. Предаја ватреног оружја (укључујући и ловачко ватрено оружје) као и муниције, ручних граната, експлозивних средстава и другог ратног оружја има се неодложно, најдаље закључно до 20 августа 1941, извршити код надлежног претседника општине, најближе жандармериске станице или код најближих немачких: војних власти. Од овога се изузимају само спомен-оружја без употребљиве вредности као и оно ватрено оружје итд. којим су опремљене српске власти са одобрењем неке немачке војне власти.

Претседници општина и жандармериске станице имају предато им оружје одмах да спроведу најближој немачкој војној власти или надлежној Крајскокомандантури.

§ 2. Немачке војне власти имају предато им оружје неодложно да спроведу надлежној Крајскокомандантури.

§ 3. По жељи могу власти поменуте у § 1. издати потврду о извршеној предаји оружја.

§ 4. Ко преда најдаље неодложно до закључно 20 августа 1941 оружје које се налази у његовом поседу биће ослобођен казне због држања оружја, уколико пре истека 20 августа 1941 није био ухваћен да под сумњивим околностима држи оружје.

§ 5. Ко мисли да му је за заштиту лица или имовине потребно ватрено оружје одређено за предају према § 1, може приликом предаје оружја навести име и стан и истовремено

10. Марјановић Никола, радиик из Новог Сада.

11. Јелисавчић Михаило, радник, Јасенички срез.

12. Трифковић Васа, радник из Сарајева.

13. Крајац Стеван, радник из Руме.

14. Гачић Радосав, радник, Јасенички срез.

15. Марић Веља, радник из Церовца.

16. Милосављевић Живко, радник, Јасенички срез.

За време стрељања они су певали песме: „Буди се Исток и Запад” и Интернационалу. Такође, је стрељан и један немачки војник који није хтео да стреља партизане.

¹ Објављен у „Обнови” бр. 21, од 29 јула 1941 године.

предати посредништвом претседника општине или месне надлежне Крајскокомандантуре молбу за одобрење оружног листа. Молби се има приложити исцрпно образложено уверење надлежног претседника општине о потреби поседовања неког ватреног оружја.

О издавању оружног листа решава месна надлежна Фелдкомандантура. У случају одобрења оружног листа предато оружје има молиоцу истовремено са оружним листом да врати надлежна Крајскокомандантура.

§ 6. § 2 наредбе Главнокомандајућег војске о поседу ватреног оружја на заузетој југословенској територији (Службени лист, бр. 1, страца 4) примењује се и за прекршаје против одредаба § 1 ове Уредбе.

После 20 августа 1941 најстрожије ће се поступити против оних, који буду без дозволе држали ватрено оружје итд. Непознавање ове Уредбе, упућивање на постојеће домаће законе или на евентуалне домаће обичаје не може се више узети у обзир као извињења.

Београд, 24 јула 1941.

ВОЈНИ ЗАПОВЕДНИК У СРБИЈИ

БР. 103

САОПШТЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ „РУДНИК“ ОД 26 ЈУЛА 1941 ГОД. О СТРЕЉАЊУ У ЗРЕЊАНИНУ¹

О Д М А З Д А ЗА КОМУНИСТИЧКУ САБОТАЖУ

У ноћи од 24 до 25 јула 1941, комунистички елементи су извршили дела саботаже у околини Великог Бечкерека.² Циљ им је био да паљевином нанесу штете снабдевању српског народа житом. Стрељан је изванредан број истакнутих комуниста из Баната.³

Агенција Рудник

¹ „Ново време“, бр. 71, од 27 јула 1941 године.

² Ноћу 24/25 јула 1941 год., једна група скојеваца из Петровграда (Зрењанин) запалила је, на салашу неког Бошњака, неколико камара жита. За одмазду стрељано је, на том истом месту 5 другова.

³ Тада су стрељани:

1. — Коларов Владимир-Коча, студент из Петровграда, секретар Градског комитета СКОЈ-а, члан КПЈ од 1938 године.

**САОПШТЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ „РУДНИК“ ОД 27 ЈУЛА 1941 ГОД.
О ИЗРИЦАЊУ СМРТНЕ КАЗНЕ ЗА НЕДОЗВОЉЕНО
НОШЕЊЕ ОРУЖЈА¹**

**СМРТНА КАЗНА ЗА НЕДОПУШТЕНО ПОСЕДОВАЊЕ
ОРУЖЈА**

Са меродавног места саопштавају:

Когод се затекне да без дозволе поседује оружје, без милости ће бити кажњен смрћу.

Војни судови који ое налазе у српској области, изrekli су у току последње две недеље дванаест смртних пресуда над домородцима који су без дозволе поседовали оружје. Све ове пресуде су оснажене и у свим тим случајевима издана је наредба о извршењу пресуда. У Грчкој, недавно је осуђен на смрт кафеџија Александар Дузис због поседовања оружја без дозволе, а пресуда извршена је над њим 12 јула 1941 године у близини Атине.

(Агенција Рудник)

**НАРЕДБА КОМАНДЕ БЕОГРАДА ОД 28 ЈУЛА 1941 ГОД. О
УВОЂЕЊУ ПОЛИЦИСКОГ ЧАСА¹**

**НАРЕДБА
КОМАНДЕ БЕОГРАДА**

Пошто је плански рад на подизању главног града Београда, који је обећавао толико успеха, ометан злочиначким и неисказиво безумним елементима, појављује се потреба да се, ради олакшања рада органа безбедности, поново заведе нека врста опеадног стања, које је раније у општем интересу било убла-

2. — Шулман Ружа, Мађарица из Петровграда, члан Градског комитета СКОЈ-а.
3. — Алдан Тиберије из Велике Кикинде
4. — Ароенов Стојан
5. — Франк Шандор-Самуел

Сви су на стрељању имали храбро држање.

¹ Прештампано из „Новог времена“, бр. 72, од 28 јула 1941 године.

¹ Објављена у „Обнови“, бр. 20, од 28 јула 1941 године.

жено. Према томе, вечерњи полициски час за становништво премешта се овако:

Радним даном, изузев субот%, 20 часова.

Суботом и недељом, 19 часова.

Према томе ће се затварати и локали.

ЈЕВРЕЈИ, који и том приликом опет покушавају да лове рибу у мутној води, СМЕЈУ ДА СЕ ПОЈАВЉУЈУ НА УЛИЦИ САМО ОД 6—18 ЧАСОВА. По потреби предузеће се према њима даља ограничења.

ОВА НАРЕДБА ВАЖИ ОД ДАНАС.

Понедељак, 28 7 41.

КОМАНДАНТ БЕОГРАДА

БР. 106

САОПШТЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ ДНБ ОД 28 ЈУЛА 1941 ГОД. О СТРЕЉАЊУ 122 ЛИЦА У БЕОГРАДУ¹

СТРОГЕ МЕРЕ ПРОТИВ ЈЕВРЕЈА И КОМУНИСТА У БЕОГРАДУ

Београд 28 јула (ДНБ)²

Са меродавне стране се саопштава:

И поред поновљених опомена и предузетих мера, комунистичко-јеврејски елементи несвесни своје одговорности, настављају своју разорну делатност. Њихов злочиначки поступак утолико је више за осуду што они тим својим насилничким делима наносе највећу штету српском народу.

На основу догађаја последњих дана, стрељани су 28 VII 1941 год. ујутру у Београду 122 јевреја и комуниста.³ Исто тако било је потребно, ради одржавања реда и мира, да се ограничи полициски час.

Све ове мере погађају на крају крајева само становништво. Да би се невини део становништва заштитио од још строжијих мера, овим се он сам, у свом сопственом интересу, позива да активно сарађује у борби против комунистичко-јеврејских штеточина. Пре свега је потребно, да се сва сумњива опажања пријаве најбржим путем немачким и српским властима.

¹ Прештампано из „Новог времена“, бр. 73, од 29 јула 1941 године. Оригинал немачког документа. објављен у Зборнику, том I, књ. 1, док. бр. 120.

² Немачка обавештајна служба — Биро

³ Редакцији нису позната имена стрељаних.

БР. 107

**САОПШТЕЊЕ „ДОНАУЦАЈТУНГА" ОД 29 ЈУЛА 1941 ГОД.
ПОВОДОМ НАРЕДБЕ КОМАНДАНТА ОКУПИРАНЕ СРБИЈЕ
ЗА ПРЕДАЈУ ОРУЖЈА¹**

ВАТРЕНО ОРУЖЈЕ ДО 20 АВГУСТА ПРЕДАТИ ВЛАСТИМА

Београд, 29. јула.

Командант окупиране Србије својом наредбом² позива становништво окупиране територије Србије да одмах, а најдаље до закључно 20. августа, преда својим надлежним претседницима општина, најближим жандармериским станицама или најближим командама немачке оружане силе сво ватрено оружје (рачунајући ту и ловачке пушке), затим муницију, ручне бомбе, експлозивна средства и осталу ратну опрему која се налази у његовом поседу. Ко се одазове овом позиву и поступи по овој наредби биће ослобођен сваке кривице због тога што је досад имао код себе оружје, сем у случајевима ако се пре истека 20. августа 1941 затекне са оружјем у руци под сумњивим околностима. По истеку овог рока сваки онај који се затекне да има код себе оружје без надлежног одобрења казниће се најстрожијом казном. Ко мисли да му је за заштиту лица или имовине потребно ватрено оружје, тај може да исто требаује преко¹ надлежног претседника општине, који ће то требовање доставити преко среске командантуре надлежној фелдкомандантури на одобрење.

БР. 108

**САОПШТЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ ДНБ ОД 30 ЈУЛА 1941 ГОД. О
УВОЂЕЊУ КОНТРИБУЦИЈЕ КАО МЕРЕ ЗА ОДМАЗДУ¹**

**„10 МИЛИОНА ДИНАРА КОНТРИБУЦИЈЕ² КАО ОДМАЗДА
ЗА ТЕРОРИСТИЧКЕ АКЦИЈЕ**

Београд, 30 јула. •

Командант окупиране Србије наредио је да град Београд плати 10 милиона динара (500.000 рајхсмарака) као одмазду за

¹ Прештампано из „Донауцајтунга" од 30 јула 1941 године.

² Биди док. бр. 103, од 24 јула 1941 године.

¹ Прештампано из „Донауцајтунга", од 31 јула 1941 године.

² Поред хапшења и убијања, окупатор је примењивао и овакве мере одмазде.

терористичка дела која су извршена у току последњих дана. Плаћени износ биће употребљен за спречавање комунистичке делатности."

„Елементи који су се решили на то да врше разбојничка дела као и саботаже не могу се више научити памети саветом и опоменом, већ једино применом најстрожије казне. Овим мерама биће погођени и они делови становништва о чијем лојалном држању су се немачке окупаторске власти у току минулих месеци могле да увере. Разбојници су били довољно опомињани. За казнене мере и контрибуције сnose одговорност искључиво они који по налогу Москве својим провокаторским радом желе да сурвају српски народ у још већу несрећу и беду, и то у тренутку када је земљи пружена прилика да крене другим бољим путем, путем рада и обнове."

БР. 109

САОПШТЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ „РУДНИК" ОД 31 ЈУЛА 1941 ГОД. О СТРЕЉАЊУ НА БАГЉАШУ КОД ЗРЕЊАНИНА¹

КОМУНИСТИЧКА КУГА ЋЕ БИТИ ИСТРЕБЉЕНА

Београд, 31 јула (ДНБ)

Са надлежног места саопштавају:

„Због злочиначких покушаја неодговорних комунистичких елемената у Банату да паљевином наносе штете снабдевању српског народа житом и због подмуклих напада на припаднике немачке оружане силе, који су се догодили последњих дана, појавила се потреба да се предузму најстрожије мере".

Стога је 31 јула 1941 године у Великом Бечкерекy стрељано 90 истакнутих комуниста из Баната.²

¹ „Обнова" бр. 24 од 1 августа 1941 године. Оригинал немачког документа објављен у Зборнику, том I, књ. 1, док. бр. 119.

• ² Тога дана стрељана су, у групи по 18, следећа лица:

ИЗ МЕЛЕНАЦА:

1. - Габаров Ђура
2. - Кеврешанин Славко
3. - Туцић Богољуб
4. - Туцић Сава
5. — Киш-Прдилов Лаза
6. — Френц Иван
7. — Бенгин Драгољуб

8. — Бенгин Сима

- ~ Р^{аки}Л Драга
~ Р^{акић} Милорад
п. — Р^{акић} Милан
2. — Куручев Михајло
13. — ГаЈ^{ер} Дрзгољуб
14. — Немчев Миливој
15. — Цветић Паја

Становништво се још једном упозорава да је у његовом најрођенијем интересу да активно сарађује са властима надлежним за борбу против болшевизма.

(Агенција Рудник)

ИЗ КУМАНА:

16. — Марчков Сима
17. — Мирчегић Иван
18. — Чилић Милутин
19. — Чилић Растко
20. — Мирчегић Лазар
21. — Блажић Лазар
22. — Теодосин Миливој
23. — Петровић Сређе
24. — Станчић Кајица
25. — Страјинић Славко
26. — Петровић Љубомир
27. — Мишков Славко
28. — Рођански Бошко
29. — Еремић Жива
30. — Лежић Бошко
31. — Блажић Милица
32. — Цветић Бошко
33. — Калуђерски Миливој
34. — Ки<-елички Рада
35. — Миланкови-Темишварски Воја
36. — Соларов Милутин
37. — Коровљев Јован
38. — Татић Бранко
39. — Петровић Радислав
40. — Попов Душан
41. — Маринац Аца
42. — Огњанов Тима
43. — Баречков Дина
44. — Петров Жарко
45. — Виоглавнин Шандор
46. — Вулетић Милан
47. — Трифуњагић Милутин
48. — Р.ремић Св«тозар
49. — Еремић Ћурица
50. — Марков Милчица

ИЗ НОВОГ КНЕЖЕВЦА:

51. — Шлезингер Стеван
52. — Шлезингер Ћурица
53. — Берол Херман
54. — Феко Антал
55. — Иличић Веселин
56. — Хуван Маријана
57. — Тапаи Шандор

ИЗ ПЕТРОВГРАДА:

58. — Штајн Ела
59. — Кеврешан Никола
60. — Петровачки Љубомир

61. — Петровић Зоран
62. — Маринковић Софија
63. — Предић Михајло

ИЗ ВРАЊЕВА:

64. — Попов Милорад
65. — Главашки Боривој
66. — Тот Фридрих из Избишта

ИЗ ВРШЦА:

67. — Пејка Викентије
68. — Корнауер Рудолф
69. — Трњавчев Милан
70. — Ритнене Јован
71. — Ленђел Јован

ИЗ ПАНЧЕВА:

72. — Рајх Јован
73. — Здравец Елиза
74. — Рожаровски Емил
75. — Јешић Живојин

ИЗ ОЦАКА:

76. — Мари Фочко

ИЗ ПАДИНЕ:

77. — Краус Емил

ИЗ БЕОГРАДА:

78. — Пурешевећ Ратко

ИЗ СРПСКОГ АРАДЦА:

79. — Никин Лазар

ИЗ ВЕЛИКЕ КИКИНДЕ:

80. — Терезин Нада
81. — Липован Иван
82. — Мујин Тинка
83. — Вујин Бранко
84. — Путник Светозар
85. — Чипчић Коста
86. — Крстић Милош
87. — Радојчић Паја
88. — Иличић Добривој
89. — Јовичин Добривој

ИЗ УЉМЕ:

90. — Ранчић Лаза

ИЗВЕШТАЈ „ОБНОВЕ“ ОД 5 АВГУСТА 1941 ГОД. О ПАЉЕЊУ ЖИТА У ВОЈВОДИНИ¹

ПАЉЕВИНА ЖИТА И СНОПОВА²

Паљевине за време жетве биле су код нас честе и у доба мира, јер су се тим начином сељаци једни другима светили за њихове сељачке размирице и личне рачуне. Паљевине жита и снопова врше се данас, међутим, у име једне друге ствари: У име саботаже према Немцима. Наравно, под плаштом те „пatriотске“ саботаже врше се једновременно и акта личне освете.

Ове појаве морају да нас забрину. Ми морамо да учинимо са своје стране све да се ове појаве сузбију. Не сме се допустити паљевина најважнијих животних намирница. Она се мора казнити егземпларно, дакле најстрожије.

Узмимо да у неким случајевима баш и није по среди хo-тимична саботажа, да се не ради чак ни о личној освети онога који ставља угарак у камару жита. У науци, у криминалном праву, та се болест зове пироманија, манија изазивања пожара. Али, ако је по среди чак и таква манија онда такве болесне типове данас треба убијати на лицу места.

Зашто? Зато игло су они непријатељи сопственог народа, дакле српскога народа.

Оно што Немачкој дугујемо у житу, ми Немцима морамо дати; ту обавезу не можемо да избегнемо. Још мање је можемо избећи на тај начин што бисмо Немцима рекли да је неко луд и непознат вршио паљевине и тако умањео сток расположиве пшенице. Ми Немачкој морамо да лиферујемо све што њој припада, а запаљену и изгорелу пшеницу имамо да одби-

¹ Прештампано из „Обно&е“, бр. 27, од 5 августа 1941 године.

² Паљење жита и кудеље којим се користио окупатор, као и оне-способљавање вршалица и осталих пољопривредних машина, биле су значајне партизанске акције у житородним крајевима наше земље.

Први пожар букнуо је у футошком хатару у околини Новог Сада. Уништено је неколико камара жита. У суботичком хатару пожар је организовала једна група скојеваца и уништила неколико стотина центи пшенице. У Бачкој Паланци је спаљено 800 а у селу Бачу 400 вагона кудеље. Приликом напада на кудељару у Торжи, млади бачки партизани спалили су три стотине вагона кудеље, а исто толико у Старом Врбасу. У северном Банату устанак је почео низом саботажних акција: уништене су знатне количине жита (види док. бр. 17 од 27 јула 1941 год.), заплeњени каишеви са вршалица и разоружани стражари. У току јула запаљене су кудељаре у селима Српској Црњи и Башаиду. Појаве пожара на свим странама у Војводини и осталим крајевима изазвале су велику забринутост код окупатора и његових слугу. Види књигу „Војводина у борби“, издање Матице српске, Нови Сад, страна 127—128.

јемо од својих сопствених резерви, дакле од уста свога сопственог народа и његове деце.

Не пале, дакле, мангупи немачко жито, нити саботирају Рајх кад врше варварски посао уништења људске хране на територији Србије, већ ти злочинци пале животне намирнице српскога народа, који са тим намирницама има да прегура јесен, зиму, пролеће и лето све до идуће жетве, односно до 1 јула 1942 године.

Са овим треба да буду на чисто и саботери и људи који жмуре кад виде човека са угарком који се приближује кама-рама жита. Са овим треба нарочито да буду на чисто општинске и друге наше власти, које морају знати да су ту због народа, а не народ због њих. Са тим треба да буде начисто и српско јавно мњење, које не сме у овим злочинцима да гледа патриоте и хероје — како их претстављају Јевреји и левичари, — већ мора да сагледа праву истину: да саботери, палећи жито у стоговима, излажу у ствари српски народ опасности глади, јер њима није стало до тога да ли ће српски народ постојати или не.

БР. 111

ИЗВЕШТАЈ АГЕНЦИЈЕ ДНБ ОД 12 АВГУСТА 1941 ГОД. О ПАРТИЗАНСКОЈ АКЦИЈИ НА ЖЕЛЕЗНИЧКОЈ ПРУЗИ РА- ЉА — БЕОГРАД¹

САТРВЕНА КОМУНИСТИЧКА БАНДА

Београд, 12 августа (ДНБ)

Војни заповедник у Србији саопштава:

Од пре неколико недеља, једна комунистичка банда вршила је недела јужно од Београда.²

Та је банда одговорна за дела саботаже извршена код Раље, Кленка и Рипња, као и за тероризирање мирних сељака.

Сарадњом немачке војске и српске жандармерије ова је банда уништена.

(Агенција Рудник)

¹ „Обнова“, бр. 34, од 13 августа 1941 године.

² Почетком августа 1941 год. делови Космајског НОП одреда разоружали су жандарме Српске државне страже и порушили железнички мост код Рипња. Саопштење о уништењу партизана не одговара стварности.

ПОЗИВ МИЛАНА АЋИМОВИЋА ОД 14 АВГУСТА 1941 ГОД.
ОНИМА КОЈИ СЕ НАЛАЗЕ У ШУМИ ЗА ВРАЋАЊЕ СВОЈИМ
КУЋАМА¹

ЛИЦА КОЈА СЕ НЕ ВРАТЕ ИЗ ЗБЕГА У РОКУ ОД ОСАМ
ДАНА БИЋЕ ПРОГЛАШЕНА ЗА ОДМЕТНИКЕ И УЦЕЋЕНА
ОНИ КОЈИ СЕ ВРАТЕ УЖИВАЊЕ СЛОБОДУ²

Извесна лица, заведена страном пропагандом, или под утицајем комунистичких и дефетистичких агената, из заблуде, због неоснованог страха, или из других неоправданих разлога, напустила су места сталног становања и скривају се по шј-мама и збеговима.

Споразумно са немачким властима позивају се сва таква лица да се у року од 8 дана врате својим кућама и оружје, ако имају, предају месним властима. Лица која се буду повратила уживаће слободу.

Они, пак, који се до одређеног рока не јаве биће проглашени за одметнике и уцењени.

(Из Министарства унутрашњих послова).

¹ Обнова", бр. 35, од 14 августа 1941 године.

² Половином августа 1941 год. устанак у Србији нагло се ширио. Пошто одмазда и терор нису заплашили народне борце, то је немачки војни заповедник у Србији, генерал Данкелман, овластио Милана Аћимовића да обећа амнестију свим устаницима који се враг из шуме и положе оружје.

„Према предлогу Управног штаба главнокомандујућег за Србију — могло је бити у првој половини месеца августа — био је он (Милан Аћимовић) по војном заповеднику, генералу Данкелману овлашћен да обећа једну амнестију онима који се добровољно врате из шуме". (Изјава др Георга Кигела, вишег војно-управног саветника, на саслушњу од 17 октобра 1946 године).

ПРОГЛАС НЕМАЧКОГ ФЕЛДКОМАНДАНТА ОД 15 АВГУСТА
1941 ГОД. СТАНОВНИШТВУ УЖИЦА¹

ОБЈАВА НЕМАЧКОГ ФЕЛДКОМАНДАНТА У УЖИЦУ

Ужице 14 августа

У вези са комунистичким разбојништвима у околини Ужица немачки Фелдкомандант у Ужицу издао је објаву следеће садржине:

„Срби! Једна незнатна мањина потстрекача народа, злочинаца и незадовољних људи повела се комунистичким паролама и повукла се у шуме до оданде својим неделима саботаже и препадима шкоде немачким војним властима и да тероризирају од ових последњих постављене српске полициске власти. Ови људи не зазиру од убистава, пљачке и паљевине. Победоносна немачка војна сила узела је у своје руке истребљење ових бандита и сада ће са најстрожијим средствима наступити. Како би само прави злочинци искусили строгу казну, позивају се сви у шуму побегли следбеници, да се одмах врате својим домовима и да наставе свој рад мира, да се лојално понашају и ништа им неће бити. Но ко ипак и даље остане у шуми и држи се тих комунистичких хајдука и црвених зликоваца, тога ће кућа бити спаљена, а он сам кад буде ухваћен стрељан. Они се сами стављају изван закона и не могу се надати милосрђу.

Совјетска Русија, нарочито Москва с Кремљем, дрхће под ударцима немачке ваздушне флоте, њене армије су смртно погођене од немачке војне силе, која их уништава или заробљава. Са те стране а пи од стране Енглеске не може српски народ очекивати никакву помоћ. Српски народе! Помози себи сам, иди својим мирним послом, држи се реда и мира, имај поверење у немачке војне власти и према српској управи. Помози и сам у овој борби против комунистичког врага.”

¹ Прештампано из „Новог времена”, бр. 88, од 15 августа 1941 године.

САОПШТЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ ДНБ ОД 15 АВГУСТА 1941 ГОД. О ОДМАЗДИ ЗА АКЦИЈУ У СЕЛУ СКЕДИ¹

ПОВОДОМ ТРАГЕДИЈЕ СЕЛА СКЕЛЕ

У селу Скели у Мачви догодило се нешто трагично и тешко: Тамо је дошло до једне велике несреће.

Саопштење о томе случају гласи:

„Београд, 15 августа.

Војни заповедник у Србији саопштава:

У селу Скели једна комунистичка банда пуцала је на немачки војни аутомобил.²

Утврђено је да су неки становници села били запазили припреме за овај препад.

Утврђено је да су ови становници села били у могућности да несметано узбуи оближњу српску жандармериску станицу.

Утврђено је да су ови становници села могли сасвим неопажено да обавесте немачка војна возила о припреманом атентату. Они ту могућност нису користили и тиме су стали на страну разбојника.

СЕЛО СКЕЛА ЈЕ СПАЉИВАЊЕМ СРАВЊЕНО СА ЗЕМЉОМ.

При томе је у појединим кућама експлодирала муниција. И тиме је доказано саучесништво становника села.

Они мушки становници села, чије је саучесништво утврђено, стрељани су.³

Педесет комуниста обешено је на лицу места⁴."

¹ „Ново време" бр. 89, од 16 августа 1941 године. Оригинал немачког документа објављен у Зборнику том I, док. бр. 128 и 130.

² Акцију су извели делови Посавске чете Космајског НОП одреда. Погинуо је немачки командант Шапца и још 4 немачка подофицира, а аутомобил је спаљен. Партизани нису имали губитака.

³ Из села Скеле стрељани су:

1. Радушки Милосав, земљорадник
2. Радушки Маринко, земљорадник
3. Радушки Раденко, земљорадник
4. Меваџић Војислав, земљорадник
5. Јеремић Сретен, земљорадник
6. Земијанац Витомир, земљорадник
7. Земијанац Јездимир, земљорадник
8. Биљанац Светислав, земљорадник
9. Марковић Михаило, земљорадник
10. Мирчеџић Драго, земљорадник
11. Зозић Христифоје, земљорадник
12. Аврамовић Милорад, земљорадник
13. Петковић Србољуб, земљорадник.

⁴ Из логора на Бањици, Немци су довели 42 затвореника, сви су стрељани а затим обешени. Њихова имена нису позната.

САОПШТЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ ДНБ ОД 16 АВГУСТА 1941 ГОД. О ВЕШАЊУ У БЕОГРАДУ¹

Ј А В Н О

ПОГУБЉЕЊЕ КОМУНИСТИЧКИХ ТЕРОРИСТА У БЕОГРАДУ

Београд, 16 августа (ДНБ)

Са меродавне стране се саопштава:

И поред поновљених позива упућених народу и до сада спроведених мера, злочиначки елементи поново су извршили ударе на немачке војне личности и акте саботаже. Према томе, у недељу, 17 августа 1941 г., јавно су обешена следећа лица:

1) М. П.², студент из Београда, члан комунистичке студентске организације. М. П. предузео је 15-8 1941, у Београду напад на једно немачко војно лице.

2) Ј. Р.³, сељак из Дрлупе, срез Космај, члан комунистичке терористичке групе, који је вршио нападе на немачку војску и пљачкао српска села. Ј. Р. ухапшен је на територији београда са оружјем у руци.

3) Ј. В.⁴, сељак из Парцана, срез Космај, члан комунистичке терористичке групе, који је вршио нападе на немачку војну и пљачкао српска села. Ј. В. ухапшен је на територији Београда приликом препада на немачка војна лица.

4) М. С.⁵, обућарски калфа из Београда, члан терористичке групе, који је учествовао у оружаним препадима на немачка војна лица у Банату, палио пшеницу српских сељака и пљачкао села; он је ухапшен у Београду, када се баш спремао да изврши нови терористички акт.

5) Ј. Ј.⁶, кројачки помоћник из Београда, предузео је покушај атентата на органе јавне безбедности у Београду, у Александровој улици; он је том приликом ухапшен са оружјем у руци.

¹ „Обнова“, бр. 38 од 18 августа 1941 годнне. Оригинал немачког документа објављен у Зборнику, том I, књ. 1, док. бр. 131.

² Милан Покрајинац, студент, родом из Вииковаца, ухапшен августа 1941 године од Гестапоа.

³ Радомир Јовановић, сељак из Парцана, ухапшен у Парцанима од стране Немаца.

⁴ Велимир Јовановић, сељак из Парцана.

⁵ Светислав Милин, обућарски радник из Београда, предатни члан КПЈ, ухапшен од Гестапоа у Београду.

* Јован Јанковић, кројачки радник из Београда, члан КПЈ, ухапшен код покушаја атентата на агента Животу Јеремића.

**ОБАВЕШТЕЊЕ НЕДИЋЕВОГ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА О РАСПИСАНИМ НОВЧАНИМ НАГРАДАМА
ЗА ХВАТАЊЕ И УБИЈАЊЕ ПРИПАДНИКА НОБ¹**

РАСПИСАНЕ СУ НАГРАДЕ
ЗА ЛИЦА КОЈА УХВАТЕ ИЛИ УБИЈУ КОМУНИСТУ
ЧЛАНА НАОРУЖАНЕ БАНДЕ

Поводом објаве, оштампане 14 ов. м. у дневним листовима, којом су позвана сва лица избегла из места сталног становања да се у року од осам дана врате својим кућама, с напоменом, да ће по повратку уживати слободу, а под претњом да ће после тога рока бити оглашена за одметнике и уцењена, накнадно се саопштава следеће:

Сваки, био званичан орган или не, ко после горњег рока убије или ухвати комунисту, члана наоружане банде, биће награђен са три хиљаде динара, — а ако убије вођу банде биће награђен са 25.000 динара.

Једно исто лице може примити више награда.

На исти начин биће награђено и свако оно лице које припомогне да се члан комунистичке банде или њен вођа убије или ухвати.

Имена награђених биће чувана у највећој тајности.

(Из Министарства унутрашњих послова)

¹ Прештампано из „Обнове“, бр. 39, од 19 августа 1941 године.

САОПШТЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ ДНБ ОД 27 АВГУСТА 1941 ГОД.
О ПАЉЕЊУ КУЋА У СЕЛИМА ПОДГОРЦУ И ЗЛОТУ¹

С А О П Ш Т Е Њ Е
ВОЈНОГ ЗАПОВЕДНИКА У СРБИЈИ

Београд, 27 августа (ДНБ)

Са меродавног места се саопштава:

Деветнаестог и 20-УШ спаљене су у Подгорцу и Злоту (делокруг крајскомандантуре Зајечар) куће следећих разбојника:

I) У ПОДГОРЦУ:

- 1) Ђорђа Сименовића — Илића;²
- 2) Јанка Сименовића — Илића;
- 3) Јована Табаковића;
- 4) Илије Николе Радучића;
- 5) Јована Ковачевића (сина Персе Јовановић);
- 6) Јована Адамовића.

II) У ЗЛОТУ:

- 1) Јована Пантелића, робијаша;
- 2) Петра Илића-Гранића;
- 3) Басилија Пантелића;
- 4) Илије Исаковића;
- 5) Младена Дологановића;
- 6) Петра Грунића;
- 7) Илије Зуркића;
- 8) Јована Добрића.

Горе наведени разбојници припадали су банди која је банила у ваздух рудник Боговину³ и железнички мост⁴ између Боговине и Бољевца и која је на зверски начин убила претседника општине у Подгорцу.

¹ „Обнова“, бр. 46, од 27 августа 1941 године.

² Стрељан крајем 1941 год. као члан КПЈ.

³ Акцију су извели делови Бољевачког НОП одреда 11 августа 1941 године. Разоружани су жандари и уништена сва постројења у руднику.

* Акцију је извео Бољевачки НОП одред 14 августа 1941 године. Мост је порушен и саобраћај није успостављен за месец дана.

20 августа исти одред извршио је напад на рудник Ртањ, 7 Немаца је погинуло, а жандари су се предали. Рудник је тако оштећен да у току целе окупације није вршио производњу.

САОПШТЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ ДНБ ОД 29 АВГУСТА 1941 ГОД.
ПОВОДОМ ОБРАЗОВАЊА НЕДИЋЕВЕ ВЛАДЕ¹

ОБРАЗОВАНА ЈЕ НОВА СРПСКА ВЛАДА

Београд, 29 августа (ДНБ)

На молбу министра-комесара г. Аћимовића, Војни заповедник у Србији дао је генералу Недићу мандат да састави српску владу.

Генерал Недић прихватио је тај мандат и предложио је Војном заповеднику у Србији следећу листу чланова владе:

Претседник Министарског савета армијски генерал Милан Ћ. Недић;

министар унутрашњих послова Милан Аћимовић;

министар грађевина инж. Огњен Кузмановић;

заступник министра саобраћаја Јосиф Костић;

министар пошта и телеграфа Јосиф Костић;

министар рада Панта Драшкић;

министар без портфеља Момчило Јанковић;

министар финансија др. Љубиша Микић;

министар правде др. Чедомир Марјановић;

министар пољопривреде и исхране народа др. Милош Радосављевић;

министар народне привреде Михаило Ољћан;

министар просвете др. Милош Тривунац;

министар социјалне политике и народног здравља др. Јован Мијушковић.

Војни заповедник усвојио је овај предлог па је у великој дворани скупштинске палате на свечан начин предао генералу Недићу акт о постављењу.

Тамо су војном заповеднику претстављени и чланови владе.

ПРИЈЕМ НОВЕ СРПСКЕ ВЛАДЕ КОД ВОЈНОГ ЗАПОВЕДНИКА

Нова српска влада примљена је јуче по подне код главног заповедника у Србији ваздухопловног генерала Данкелмана.

¹ Прештампано из „Новог времена“, бр. 101, од 30 августа 1941 године.

Пријем је био одређен за 17.45 часова. Тачно у 17.45 часова сви министри на челу са претседником Министарског савета г. Миланом- Недићем у свечаним оделима стигли су у Управни штаб који се налази у згради Народне скупштине.

Приликом доласка чланова српске владе једна почасна чета немачких војника одала им је почаст.

Одмах после тога министри су пошли према улазу Народне скупштине. На врху степеница, на улазу, српске министре дочекао је ратни управни саветник г. Кисел, помоћник шефа Управног штаба државног саветника г. др. Турнера. Пошто се поздравио са свима министрима он је довео министре у велику салу Народне скупштине, која је била украшена ћилимима и зеленилом.

У великој сали српски министри сакупили су се у полу-круг. Одмах затим ратни управни саветник г. Кисел, помоћник шефа Управног штаба, отишао је да би допратио војног заповедника у Србији ваздухопловног генерала Данкелмана.

Тачно у 18 часова у велику салу ушао је војни заповедник у Србији ваздухопловни генерал г. Данкелман у пратњи шефа штаба генералпукмаршала пуковника г. Фон Гравенхорста и шефа Управног штаба државног саветника г. др. Турнера као и целог свог штаба. Војни заповедник и чланови штаба били су у свечаним униформама.

Војни заповедник у Србији, ваздухопловни генерал г. Данкелман пришао је затим претседнику Министарског савета српске владе г. Милану Недићу, поздравио се са њим и замолио га да му претстави српске министре.

Ваздухопловни генерал г. Данкелман у пратњи г. Недића поздравио се затим са свима министрима.

После тога ваздухопловни генерал г. Данкелман се вратио натраг, заузео према министрима са својим штабом полукруг и прочитао је свој говор, који је затим прочитан и на нашем језику.

ГОВОР ВОЈНОГ ЗАПОВЕДНИКА У СРБИЈИ

„Господине генерале,

„Од пре неколико недеља, потхрањивана неистинитим гласовима, лажним извештајима страних радио-станица а нарочито најжешћом комунистичком пропагандом, у Србији је узело маха одметништво према коме ја као војни заповедник у Србији нисам могао остати скрштених руку ни у ставу ишчекивања. Знам да сам потпуно сагласан са вама и са људима од вредности у Србији да се велика већина српског народа не

слаже са овим разбојницима који се данас делом скривају под националном маском и да на основу најдубљег убеђења окреће леђа овим комунистима.

„Стога, полазећи са те чињенице решио сам да из редова добронамерних људи, убеђених у оправданост мера које треба предузети према комунистима, образујем владу која ће се и у интересу своје рођене земље и из властитих побуда старати о миру, реду и безбедности и која ће ми тиме дати могућност и да немачке трупе повучем са делатности која треба да буде ствар искључиво српских конструктивних снага и српске владе.

„Ви сте, господине генерале, изјавили да сте вољни да у овом за своју рођену земљу критичном часу под окупационом влашћу и одговорни мени као војном заповеднику у Србији образујете владу и примите одговорност за ову владу и за успоставу и одржавање јавног мира, реда и безбедности.

„Поред вас, даје ми се прилика да поздравим господу са којом сте образовали своју владу па не бих желео да пропустим да вам ставим на срце да своју дужност вршите са стро-гошћу, правичношћу и витештвом — са та три основна стуба на којима почива држање нас Немаца. Осим тога користим прилику да изразим свју захвалност и своје признање господину АЋИМОВИЋУ, досадашњем комесару министарског савета и министарства унутрашњих послова који улази у вашу владу као министар унутрашњих послова а који се на примеран начин трудио да, у првом реду сарађујући са начелником мог управног штаба, државним саветником ДР. ТУРНЕРОМ, води рачуна не само о потребама окупационе силе, већ и српског народа. Поред тога захваљујем и свима комесарима министарстава који су се повукли с обзиром на новостворену ситуацију и свим осталим људима који су се трудили да у интересу своје земље чине своју дужност у сарадњи са окупационом силом. Уједно изражавам наду да ћете ви, господине генерале, са својим сарадницима правилно користити, у духу потребне сарадње и у најрођенијем интересу своје земље, овлашћења која вам дајем ради постизавања постављеног циља и са поверењем у вашу лојалност.

„Убеђен сам да ће се, упоредо са акцијом полицијских снага које имају даље да се изграде и са већ предвиђеним преуређењем управе земље и уз помоћ добронамерних снага, врло брзо доћи до битне измене ситуације, што ће најбоље моћи да послужи и правилном и социјалном стваралачком раду.

„Господине генерале, на крају не бих желео да пређем ћутке преко чињенице да није у нарави немачког војника да по завршетку борбене делатности са војничким непријатељем сматра непријатељем мирно становништво. Али кад прљави

елементи терају на побуну, на устанак или на непријатељске поступке или кад се становништво да завести на такве поступке, немачки војник мора да иступи против тога најнеумољивијом строгошћу. Према томе, што брже буде постигнут циљ који имате пред очима, циљ успоставе и одржања мира, реда и безбедности, утолико ће брже немачки војник моћи да се врати својим правим задацима. У том духу вам овим предајем потребно вам овлашћење".

Затим је претседник Министарског савета г. Милан Недић одговорио на овај говор прочитавши свој говор на српском језику, који је одмах потом прочитан и на немачком језику.

ГОВОР Г. МИЛАНА НЕДИЋА

Господине Војни Заповедниче,

Прихватајући пуномоћје, које сте ми изволели издати, ја желим на првом месту да Вам се захвалим у име српског народа и у своје име, што сте омогућили да српски народ добије своју владу, која ће аутономно водити његове послове и бринути се о његовој судбини.

Захваљујем Вам и на овде исказаном тачном опажању, да српски народ нема и неће да има ничег заједничког са комунистичким изгредницима, који — потстрекавани страном пропагандом — убијају и пљачкају и сам српски народ једино у циљу, да у земљи створе неред и тиме угрозе живот невиног становништва и најбитније интересе народа.

Представљајући Вам овом приликом своје сараднике молим Вас, Господине Војни Заповедниче да верујете у моју и мојих сарадника одлучну вољу, да пресечемо стварање анархије у земљи и ооезбедимо јој у пуној мери мир, ред и сигурност.

У оквиру нових могућности које нам пружате да аутономно водимо послове српског народа, заложимо се да будућност српског народа изграђујемо у лојалној и пријатељској сарадњи са Немачким Рајхом, као и са његовим претставницима у Србији верујући да ће Немачки народ правилно схватити и оценити неминовне потребе српског народа.

Надамо се да ћемо у најкраћем року, спроводећи потребне реформе и организујући српске оружане снаге, сопственим средствима загарантовати ред и мир у земљи и на тај начин омогућити повлачење немачких трупа, које ће се посветити својим сопственим задацима. Српски народ неће заборавити да се немачки војник, и ако победилац, по свршеним ратним операцијама никоме није светио и коректно се понашао према српском народу.

Са повратком реда и мира моја ће се влада посветити даљој изградњи земље у економском и социјалном погледу, како би се земља што пре опоравила од тешких губитака којима је била изложена.

И ја као и моји другови свесни смо одговорности коју при-
мамо прихватајући управу земље, али ћемо уложити све своје
снаге једино и искључиво у националном интересу у лојалној
сарадњи са Вама, Господине Војни Заповедниче.

БР. 119

ГОВОР ДРЖАВИОГ САВЕТНИКА ДР ТУРНЕРА О ЗАДА- ЦИМА НЕДИЋЕВЕ ВЛАДЕ¹

ЗАДАТАК НОВЕ СРПСКЕ ВЛАДЕ

ГОВОР ДРЖАВНОГ САВЕТНИКА Г. ДР. ТУРНЕРА

Задатак ове владе биће да са свим снагама успостави ред и
јавну безбедност и да их одржи!"

„Српском народу дата је преко ове нове владе прилика да се
сопственим снагама спасе из једног стања, чије би даље тра-
јање значило једино потпуну пропаст"

Шеф Управног штаба Војног Заповедника у Србији, др-
жавни саветник г. др. Турнер одржао је данас у подне, на ра-
дију, следећи говор:

Војни Заповедник у Србији нашао се побуђен да у инте-
ресу српског народа повери бившем југословенском министру
војске, господину генералу Недићу, састав нове владе².

Задатак ове владе биће да са свим снагама успостави ред
и јавну безбедност и да их одржи. Према немачком схватању
не може бити задатак немачке војске да влада једном заузе-
том земљом. То мора, напротив, бити ствар сопствених пози-
тивних снага дотичнога народа.

Изгледа као да великим деловима српскога народа још
увек није постала јасна сва далекосежност његовог пораза и
политичких промена у вези са истим, пошто би иначе било не-
разумљиво да се још увек поклања вера најбесмисленијим ве-

¹ Прештампано из „Обнове", бр. 49, од 30 августа 1941 године.

² Види док. бр. 118.

стима и да се може заносити мишљу како би устанцима, атентатима и сличним бесмисленим делима могао доћи до неке промене или побољшања садашњег стања. Сматрам стога потребним да искористим данашњу прилику да изнесем отворено политичке прилике последњих шест месеци, те да извучем одговарајуће закључке из тога.

Пре овога хтео бих да укажем на то да је српском народу сада преко ове нове владе дата прилика да се из сопствених снага спасе из једног стања, чије би даље трајање значило једино потпуну пропаст.

Није непознато да су у Немачкој постојале знатне симпатије према храбром српском народу и да је Немачка осим тога за тадањи југословенски простор претстављала у привредном погледу најбољу допуну. Највећи део југословенског извоза одлазио је, што је опште познато, у Немачку, те је што ужа сарадња са Великом Немачком била и у интересу сваког честитог Србина.

Вођа Велике Немачке, Адолф Хитлер, трудио се већ дуго пре избијања непријатељства са Пољском да склопи са југословенском владом уговор, који би задовољавао интересе обеју земаља, па је појачао своја настојања у том погледу после победе над западним силама Континента у још већем обиму, већ само зато да би спречио непотребно проширење овог рата.

Трезвени елементи у Југославији, не само да су имали разумевања за све ово, већ су подупирали ова настојања, чије остварење не само да би одржало у целости југословенску државу, већ би јој осигурало и излаз на слободно море, који му његови такозвани пријатељи, Енглеска и Француска, упркос знатног територијалног повећања, нису дали. Све је пошло правцем, углавном југословенских интереса, када су неодговорни злочиначки — од Енглеске и Совјетске Русије подмићени елементи једним државним ударом приграбили власт у своје руке, извршивши нападе против немачких интереса и Немаца, ставивши на тај начин Вођу Велике Немачке силом прилика пред питање да ли ће овакво изазивање, које се може сматрати једино непријатељским актом, мирно примити и довести у склад са угледом Велике Немачке. Пошто то није било могуће и пошто Вођа није могао допустити остварење енглеских планова у погледу стварања једног новог фронта на Балкану, значило је овакво држање рат, који је неминовно морао да се заврши уништењем српске војске. Тиме су се оне области, које су после Светског рата на силу припојене Србији, ослободиле, те је преостао само ранији, стари ерпски простор као српска област.

Немачка војска извршила је од првог дана запоседања земље своју дужност окупационе власти без окружности и без

икаквих иснада против српског становништва. Сваки Србин је био у могућности да то утврди и то ниједан исправан човек не би могао порећи. Али одмах после избијања рата између Совјетске Уније и Немачке, сматрали су комунистички елементи, који су већ од раније постојали у земљи и били тајно организовани да требају из солидаритета са комунистичким властодршцима у Москви иступити против окупационе војске према Лењиновим упутствима о наоружаној побупи.

Комунизам одувек је оперисао са терором и започео је и овде према овом правилу своју делатност. Тако је мирољубиви сељак присиљен на предају животних намирница и слично, те би био чак и стрељан ако се не би покоравао овим насилницима. Када, међутим, све то није било довољно — јер је баш здравом разуму и најједноставнијег човека било јасно да тиме чини неправду против окупационе власти која поступа праведно према њему — онда покушаше ови злочинци да сакрију свој комунизам иза националних паролa и да исправну жељу за слободом код једног честољубивог народа искористе у своје сврхе ширећи лажне вести и доводећи народ тако у заблуду да се поштеним и национално ориентисаним људима пребацивало издајство према отаџбини онда, када су они мирно вршили своју дужност под врховном влашћу окупационе силе.

Веома вешто скривали су ови московски плаћеници своје егоистичке тежње иза светог осећаја слободе, који живи у срцу сваког човека, а за који су знали да ће код честитих и исправних људи увек наићи на плодно тло. Указивање на то да се слобода мора само извојевати — што је код недорасле омладине било потпуно криво схваћено — омогућило је стварање фанатизованих банди, које су им биле потребне за њихова крвава недела. Лажи московског радиa, ширење вести како је напад немачке војске у Русији одбијен, како ће Немачка на крају крајева рат ипак изгубити, па се стога не може довољно рано почети са борбом против немачких трупа у Србији, — у све то се веровало и истовремено поводило за енглеским хушкачима, како би један народ могао за сва времена да извуче поуку из чињеница да је у отсудном тренутку био напуштен.

Против ових испада била је немачка окупациона војска присиљена да иступи. Против убиства — а ови напади не претстављају ништа друго — постоји само једна казна: смрт! Не може се избећи да невини мора да трпе са кривцем, када се убиствима изазивају казнене експедиције. Али цео народ је у могућности да успостави нормалне прилике, као што су владале за време првих месеци окупације, ако не даје злочиначким бандама уточиште, ако им не буде — макар само тренутно — на помоћи, ако потпомогнемо оне снаге које желе да одрже у земљи ред, мир и јавну безбедност. Било би у основи погрешно

поверовати у то, да ови покушаји побуна могу учинити ма и најмањи утисак на војску. Што су год подлији напади, утолико ће одбрана бити оштрија и снажнија. Немачки војник жели мир са мирољубивим становништвом. Он хоће да сачува становништво од напада. Зато ће свако поступити у сопственом интересу ако мирно остане код своје куће, ако пође својим послом и ако испуни своју дужност, помажући немачког војника у његовој борби против злочиначких комунистичких банди. Све до тренутка, када се успостави потпуно српска егзекутива, која ће бити у стању да уништи комунизам у целој земљи, немачки војник ће тога непријатеља тући као и до сад, где га нађе. Нека нико не верује у то, да се слобода, коју злочиначки елементи обећавају овом борбом, може извојевати на овај начин. Не само да ће на тај начин бити изгубљен и последњи зрачак слободе, већ ће се постићи једино потпуно ропство, апсолутна беда, чија ће неминовна последица бити смрт. Слободи овог народа послужиће најбоље онај, који учи из збивања и који у поштенom раду подигне опет свој народ, стварајући му на тај начин све претпоставке за ону праву слободу.

БР. 120

ИЗВЕШТАЈ „ОБНОВЕ“ ОД 30 АВГУСТА 1941 ГОД. О ХАПШЕЊИМА У НИШУ¹

РАЦИЈА У НИШУ

Ниш, 29 августа

После догађаја који се почетком овог месеца одиграо у свдашњем хотелу „Парк“², којом је приликом од стране непознатих лица у хотел убачена једна бомба и причинила велику штету, сграничено је кретање грађана у Нишу од 5 часова ујутру до 7 увече. Међутим, грађанство је олако схватило ову нужну меру и није много водило рачуна о полицијском часу, тако да су се многи могли видети по улицама и после 19 часо-

¹ „Обнова“, бр. 49, од 30 августа 1941 године.

² У Нишу, 2 августа 1941 год., око 9 сати навече, друг Александар Војновић (сада официр ЈНА) — извршујући задатак постављен од партиске организације — бацио је крагујевачку бомбу у велику салу хотгла „Парк“ где су се налазили немачки официри, којом приликом је било мртвих и рањених (није познат тачан број немачких губитака). Када су Немци почели бежати према огради хотела, Војновић је бацио и другу бомбу.

ва. Стога је синоћ Управа полиције у Нишу приредила рацију и многе преступнике похапсила. Полицијски органи су хватали све редом без обзира ко је био, само ако је виђен на улици после одређеног времена. Тако су поред сумњивих жена и људи синоћ похапшени и разни-други људи, као и жене. Укупно је притворено 51 лице. Пошто су преноћила у полицијском притвору, сва су ова лица, по саслушању, кажњена са 2—3 дана затвора или новчаном казном па пуштена.

М. Симић

БР. 121

**САОПШТЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ ДНБ ОД 1 СЕПТЕМБРА 1941 ГОД.
О СТРЕЉАЊУ У ОКОЛИНИ ЗАЈЕЧАРА¹**

СТРЕЉАНИ ЈЕВРЕЈИ И КОМУНИСТИ

Београд, 1 септембра (ДНБ)

У области Зајечарске крајскомандантуре стрељани су следећи Јевреји и комунисти:

1. Јеврејин Шил Арпад, зубни лекар из Алексинца;
2. Јеврејин Шварц Исидор, приватни чиновник из Алексинца;
3. Јеврејин Шебек Грга, трговац из Алексинца;
4. Јеврејка Лоренц Ружица, професорка;
5. Вучевић Милован, судски писар из Алексинца;
6. Качаревић Милош, адвокат из Алексинца и
7. Миловановић Драги, економ из Бобовишта код Алексинца.

¹ „Ново време“, бр. 103, од 2 септембра 1941 године. Оригинал немачког документа објављен у Зборнику, том I, књ. 1, док. бр. 141.

САОПШТЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ ДНБ ОД 1 СЕПТЕМБРА 1941 ГОД.
О ПАЉЕЊУ ПАРТИЗАНСКИХ КУЋА¹

ПОПАЉЕНЕ КУЋЕ ЧЛАНОВА БАНДИ

Београд, 1 септембра (ДНБ)

У становима једног учитеља² и једне учитељице³ из Турије који су били вође банди у Кучеву, затечене су по зидовима слике Стаљина и других комунистичких вођа. Њихове куће⁴ су спаљене, као и кућа Поповића Вујице из Турије који је такође учествовао са својим сином Јосифом у бандитском препгзду на Кучево.

Осим тога су ватром уништене следеће куће чији су власници чланови банди:

1. Кућа Милана Митровића, учитеља из Рујишта;
2. Кућа Радосављевића Андрије, кројача из Алексинца;
3. Кућа др. Бузека Јосифа, лекара из Алексинца;
4. Кућа Сибиновића Милије, економа из Буче;
5. Кућа Милановића Бранка, економа из Буче;
6. Кућа Станковића Драгосава, економа из Буче;
7. Кућа Миловановића, економа из Бобовишта код Алексинца.

¹ Види „Ново време“, бр. 103, од 2 септембра 1941 године.

² Вељко ДУгоигевић народни херој

³ Нада Дугошевић, другарица Вељка Дугошевића, стрељана 1941 год. на Бањици.

* Основна школа у селу Турији

САОПШТЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ ДНБ ОД 3 СЕПТЕМБРА 1941 ГОД.
О УБИСТВУ НЕМАЧКОГ ВОЈНИКА У БЕОГРАДУ И О
СТРЕЉАЊУ 50 ЛИЦА ЗА ОДМАЗДУ¹

САОПШТЕЊЕ ВОЈНОГ ЗАПОВЕДНИКА У СРБИЈИ

Београд, 3 септембра (ДНБ)

Са надлежног места саопштава се:

Данас пре подне је један немачки војник² у Београду на ср«Д улице убијен од једног комунистичког разбојника.

За одмазду овог подлог убиства одмах је стрељано педест комунистичких разбојника³.

ИЗВЕШТАЈ „ОБНОВЕ“ ОД 3 СЕПТЕМБРА 1941 ГОД. О НА-
ПАДУ ПАРТИЗАНА НА ВАРОШИЦУ УБ¹

УБИЈЕНИ ЧЛАНОВИ КОМУНИСТИЧКЕ
БАНДЕ НА УБУ

I

Уб, 3 септембра

Пре неколико дана једна наоружана комунистичка банда покушала је да нападне државна надлештва у варошици Убу². Ова банда била је погрешно обавештена да на Убу нема никакве војне власти и рано изјутра, око 5 часова, кренула је да попали државна надлештва на Убу. Међутим, чим су се бандити приближили Среском начелству, стражари су их приме-

¹ Прештампано из „Обнове“, бр. 52, од 3 септембра 1941 године. Оригинал немачког документа објављен у Зборнику, том I, књ. 1, док. бр. 142 и 143.

² Око „Цветкове механе“, дејствовала је ударна група кројачког радника Жике Безановића. Акцију је извела ударна тројка којом је руководио један средњошколац, чије име Редакција није могла да сазна (касније откривен и стрељан).

³ Редакција није могла установити имена стрељаних.

¹ Прештампано из „Обнове“, бр. 52, од 3 септембра 1941 године.

² Ову акцију су извели делови Посавског НОП одреда. Било је у плану ослобођење Уба, али — услед жилавог отпора јаким немачко-четничких снага — напад није успео.

тили и осули су паљбу на нападаче. У овом сукобу погинула су од митраљеске паљбе четири наоружана члана банде на лицу места. За ове је утврђено да је један од њих студент из Београда, један студент из Жаркова а остала двојица су сељаци из околине. Остали чланови банде успели су да измакну испред власти и да се склоне у оближње шуме.

Б. П.

БР. 125

ИЗВЕШТАЈ „ОБНОВЕ“ ОД 5 СЕПТЕМБРА 1941 ГОД. О НАПАДУ ПАРТИЗАНА НА БРОД „КРАЉИЦА МАРИЈА“¹

ДЕЛИРИЈУМ БЕЗУМНИКА

НАПАД КОМУНИСТА НА ЈЕДАН БРОД КОЈИ САОБРАЋА САВОМ²

Комунистички одметници су јуче поново нарушили ред и мир тихог мачванског оела, Новог Села, које се налази између Шапца и Ушћа. Неуспех њихов у делима саботаже на државним железницама упутио их је на једну далеко бесмисленију акцију, на нападе бродова, који врше једини саобраћај између Београда и Шапца.

У моменту кад се брод приближавао Новоме Селу, наоружана комунистичка банда пришла је службенику паробродског друштва, који се налазио на обали и, уперивши на њега револвере, наредила му да да знак капетану брода да пристане. Под најстрашнијом претњом знак је дат и брод је пристао обали. Тада су путници, видећи дваестину наоружаних бандита имали да преживе тешке -часове. Пошто су најурили напоље путнике и посаду брода, комунисти су почели да бацају све ствари, које су се у њему налазиле у реку. Сава је постала најједном бела око брода од количине баченог брашна у воду. Хлебови, које су сирсмашни путници понели собом, да имају шта да једу за време дуге војње, пливали су по води. Стотине пари пи-

¹ Прештампано из „Обнове“, бр. 54, ол 5 -септембра 1941 године.

² Акцију је извела група Посавског НОП одреда. На броду је било око 260 путника и 36 Недићевих подофицира. Осим тога, на њему су се налазиле велике количине хране и другог материјала. Брашно и остала храна подељени су сељацима, санитетски материјал узели су партизани. Брод је спаљен, а за путнике је организован превоз сељачким колима до Обреновца. Неколико Недићевих подофицира добровољно је ступило у одред, остали су пуштени кућама. Касније, на истом месту, заробљен је и спаљен брод „Косово“.

лића давило се је. Разне ствари путника, као веш, капути и остало, тонуле су заједно са коферима.

Пошто су своју намеру привели у дело, комунисти су покушали да запале брод. Тада су се успротивили путници. Жене се почеле да кукају. Деца су се чврсто држала мајчиних скута престрављена ужасним појавама српских изрода, које је требало линчовати.

Најзад, брод је поново наставио свој пут.

П. Б.

БР. 126

ИЗВЕШТАЈ „ОБНОВЕ“ ОД 10 СЕПТЕМБРА 1941 ГОД. О БОРБИ КОД СЕЛА РАБРОВА¹

ЖЕСТОК СУКОБ КОМУНИСТА И ЧЕТНИКА КОД ВЕЛИКОГ ГРАДИШТА

У борби² која је трајала три сата, погинула су три комуниста, а заробљено је 10, међу којима су и две екстравагантне женз

Велико Градиште, 10 септембра

Пре два дана дошло је у село Раброву, које је удаљено двадесет километара од Великог Градишта према југу, до веома узбудљивих догађаја који уједно бацају јасну слику на односе у којима се налазе четници према комунистичким бандитима, који на све стране по земљи врше злочине и насиља.

Тога дана једна велика банда комуниста ушла је у село Раброво, пуцајући из пушака и револвера, као да прави шен-лук пред окршај. Заплашени сељаци повукли су се у своје куће очекујући са страхом даљи развој догађаја, немајући оружја да се одупру овим насилницима.

Комунисти су разоружали општинске стражаре, а затим су продрли у зграду општине одакле су опљачкали сав новац који се налазио у каси. Затим су запалили целокупну општинску архиву и намештај. После тога упали су у пошту, те су и

¹ Прештампано из „Обнове“, бр. 58, од 10 септембра 1941 године.

² Односи се на борбу од 5 септембра 1941 год. коју су водили делови Пожаревачког НОП одреда, јачине једног вода, против одреда Косте Пећанца, који је бројао 45 четника. Заробљено је 19 четника, 2 су погинула а један је теже рањен. Партизани су имали само једног лакше рањеног друга.

одатле однели сву готовину, као и вредносне папире, а остало су полили бензином и упалили. На томе се међутим нису зауставили, него су се разишли по селу вршећи претресе по појединим кућама и злостављајући људе, присиљавајући их да им одаду где се налазе уштеђевине појединих домаћина. Страх и трепет завладао је у целој селу, тим више што се ни са које стране није могло очекивати да ће доћи жандармериска патрола, пошто нико није успео из села да утекне и да обавести власти о овом лудом догађају. Комунистичке су се напруге одликовале при отимачини и насиљу над сељацима.

Одједном комунисти су били изненађени праскањем пушака, које се чуло у непосредној близини села. Метци су почели да фијучу крај глава запрепашћених бандита, а сељаци су радосно одахнули, видећи да им с неке стране ипак долази помоћ. Ускоро се објаснило о чему се ради. Селу Раброву Гфиближио се јаки одред четника, који је, сазнавши за комунистичка недела, дошао да уништи бандите на лицу места.

Комунисти су четницима пружали жесток отпор, па се развила читава борба која је трајала пуна три сата и била врло огорчена. Комунистички бандити били су коначно присиљени да се повуку и да напусте село, а иза себе су оставили два мртва и једног тешко рањеног који је кратко време после тога подлегао својим озледама.

Четници су заробили десет комуниста, а међу њима и две жене, и вратили сељацима све опљачкане ствари као и новац, који су комунистички бандити за време свог краткотрајног харања у Раброву били присвојили.

БР. 127

ИЗВЕШТАЈ „ОБНОВЕ“ ОД 11 СЕПТЕМБРА 1941 ГОД. О НАПАДУ ПАРТИЗАНА НА СЕЛО ГРЉАН КОД ЗАЈЕЧАРА¹

КОМУНИСТИ БОМБАМА НАПАЛИ ГРЉАНСКУ ОПШТИНУ

Зајечар, 11 септембра

Једна већа група бандита упала је у село Грљан, те је тамо извршила препад² на општину, пошто је претходно опљачкала сеоске домове. Комунисти су бацили на општину неколико бомби, али срећом нико није рањен. Сељаци су индигнирани овим неделом и они прете осветом.

¹ Прештампано из- „Обнове“, бр. 59, од 11 септембра 1941 године.

² Акцију, која је имала за циљ спаљивање општинске архиве, извели су делови Заглавског НОП одреда.

**ИЗВЕШТАЈ „ОБНОВЕ“ ОД 11 СЕПТЕМБРА 1941 ГОД. О НА-
ПАДУ ПАРТИЗАНА НА ЖЕЛЕЗНИЧКУ СТАНИЦУ ЈЕЛЕН ДО
КОД УЖИЧКЕ ПОЖЕГЕ¹**

**НАПАД КОМУНИСТА НА ЖЕЛЕЗНИЧКУ СТАНИЦУ
КРАЈ ПОЖЕГЕ**

Пожега, 11 септембра

Прошле ноћи једна велика група комунистичких бандита² извршила је препад на железничку станицу Јелендол у близини Пожеге. Комунисти су опљачкали присутне чиновнике а затим су полупали и покварили телеграфску апаратуру и остала постројења на станици. Када су завршили овај „конструктивни посао“ они су се повукли у шуму. За тим бандитима упућена је потера у којој учествују и сељаци.

**ИЗВЕШТАЈ „ОБНОВЕ“ ОД 11 СЕПТЕМБРА 1941 ГОД. О СУ-
КОБУ ИЗМЕЂУ ЖАНДАРА И ПАРТИЗАНА У НАТАЛИН-
ЦИМА КОД АРАНЂЕЛОВЦА¹**

**ЖЕСТОК СУКОБ ИЗМЕЂУ ЖАНДАРМА И КОМУНИСТА
КОД КРАГУЈЕВЦА**

Крагујевац, 11 септембра

Ових дана дошло је у Наталинцима код Крагујевца до веома жестоке борбе² између жандарма из тамошње станице и једне велике групе комуниста. Бандити су изненада извршили препад на жандармериску станицу, али су се жандарми одмах снашли и одмах отворили паљбу на нападаче. Борба је трајала један сат и по, а у њој су теже рањена три бандита, од којих је један кратко време после тога умро. Од жандарма је рањен каплар Парезановић, коме је указана лекарска помоћ.

¹ „Обнова“, бр. 59, од 11 септембра 1941 године

² Акцију је извела једна десетина Прве пожешке чете Ужичког НОП одреда: демолирала железничку станицу и спалила општинску архиву.

¹ Прештампано из „Обнове“, бр. 59, од 11 септембра 1941 године.

² Акцију су извели делови Првог шумадиског НОП одреда. После борбе жандари су напустили Наталинце. Партизани нису имали губитака.

ОДЛУКА НЕДИЋЕВЕ ВЛАДЕ ОД 12 СЕПТЕМБРА 1941 ГОД.
ЗА ПРИМЕНУ УРЕДБЕ О ПРЕКИМ СУДОВИМА¹

ВАНРЕДНЕ ПРИЛИКЕ У ЗЕМЉИ

На основу § 1 Уредбе² о гречким судовима оружане силе М. С. Бр. 915 од 7 септембра 1941 године, Министарски савет на својој седници од 11 септембра 1941 године утврдио је да су у земљи наступиле ванредне прилике³ услед којих се одредбе Уредбе о преким судовима оружане силе имају примењивати на целој територији Србије почев од 12 септембра 1941 године, све док Министарски савет својом одлуком не одреди престанак трајања ванредних прилика.

Из Претседништва Министарског савета, 12 септембра 1941 године.

¹ Прештампано из „Новог времена“, бр. 115, од 16 септембра 1941 године.

² Види „Обнову“, бр. 58, од 10 септембра 1941 године.

³ Поред свих зверстава окупатора и квислиншке управе у Србији, Народноослободилачки покрет, крајем августа и почетком септембра, узима масован карактер. Немачка војна управа и квислиншка влада генерала Недића нису могле успоставити ред и мир. Напротив, унишћују жандармериских станица и општинских управа, српски квислиншки апарат био је парализован. Систематским и планским разарањем саобраћајних и телеграфско-телефонских линија биле су прекинуте главне везе окупатора у земљи. Партизанске диверзантске групе брзо су прерасле у већу војну формацију које су се успешно супротстављале непријатељу. Јачање Народноослободилачког покрета све више заоштрава стање у земљи и доводи у тежак положај окупатора и нову Недићеву владу, који су били немоћни да ма шта озбиљније предузму за уништење Народноослободилачког покрета.

БР. 131

**САОПШТЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ ДНБ ОД 15 СЕПТЕМБРА 1941 ГОД.
О СТРЕЉАЊУ ПЕДЕСЕТ ТАЛАЦА¹**

КАЗНА ЗА ПОДЛО УБИСТВО

Београд, 15 септембра (ДНБ)

На име казне за подло убиство² извршено над једним немачким војником, стрељано је педесет ухваћених и познатих комуниста.³

БР. 132

САОПШТЕЊЕ НЕДИЋЕВОГ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА ОД 16 СЕПТЕМБРА 1941 ГОД. О ЗАБРАНИ ЦРКВЕНИХ САБОРА И ВАШАРА¹

**ЗАБРАНА СВИХ ЦРКВЕНИХ САБОРА, ВАШАРА И
ОСТАЛИХ СКУПОВА**

До даље наредбе забрањују се црквени сабори, вашари, свако скупљање народа, осим сакупљања за време пијачних дана по среским местима и сакупљања која наређују полициске власти.

(Из Мин. унутрашњих послова)

¹ Види „Ново време“, бр. 115, од 16 септембра 1941 године.

² Редакцији није познато ко је извршио акцију.

³ Редакцији нису позната имена стрељаних лица.

¹ Прештампано из „Новог времена“, бр. 115, од 16 септембра 1941 године.

ИЗВЕШТАЈ „НОВОГ ВРЕМЕНА" ОД 23 СЕПТЕМБРА 1941
ГОД. О НАПАДУ ПАРТИЗАНА НА ТРСТЕНИК¹

СУКОБ ЧЕТНИКА И ОРУЖАНОГ ОДРЕДА СА КОМУНИ-
СТИМА КОД ЉУБОСТИЊЕ

ПОГИНУЛО ТРИ КОМУНИСТЕ, ТРИ РАЂЕНО И ВИШЕ
УХВАЂЕНО ЖИВИХ

Трстеник, 22 септембра

Једна комунистичка банда² извршила је у суботу 20 септембра рано изјутра напад на Трстеник. Комунисти су напали на надлештва и опљачкали благајне.

Одмах после напада комунисти су се повлачили у правцу манастира Љубостиња.

Један наш наоружани одред и четници, који су заједно на терену, чим су обавештени о последњем злочину комуниста одмах су се упутили у правцу њиховог повлачења. У близини манастира Љубостиње дошло је до борбе између комуниста с једне стране и нашег оружаног одреда и четника с друге стране.

У овој борби захваљујући сарадњи нашег оружаног одреда и четника погинуло је три комуниста. Поред тога рађено је три комуниста и неколико комуниста је заробљено. Сем тога, наш оружани одред и четници успели су да заплене од комуниста неколико натоварених кола и чеза са многим опљачканим стварима.

Наш оружани одред и четници одмах после тога наставили су успешно гоњење осталих комуниста, који су се разбежали и растурили.

С. П.

¹ Прештампано из „Новог времена", бр. 121, од 23 септембра 1941 године.

² Делови Беличке чете Поморавског НОП одреда упали су у град и заробили 20 жандара и два финанси. Остали недићевци побегли су у правцу Врњачке Бање и оставили већи део оружја и војничке спреме, што су партизани одмах евакуисали из града као плен. Како други делови чете нису ушли у град, то се ова група, после краћег времена, повукла у правцу Манастира Љубостиње, и том приликом четници су ранили једног партизана.

**УРЕДБА ВЛАДЕ МИЛАНА НЕДИЋА ОД СЕПТЕМБРА 1941
ГОД. О ПРЕКИМ ВОЈНИМ СУДОВИМА¹**

УРЕДБА О ПРЕКИМ СУДОВИМА

Министарски савет прописао је Уредбу о преким судовима. Ова Уредба објављена је у јучерашњим „Службеним новинама“ и добила је обавезну снагу. Уредба гласи:

Министарски савет, на основу члана 1 Уредбе о изменама постојећих прописа и доношењу нових М. с. бр. 1118 од 16 септембра 1938 године прописује Уредбу о преким судовима.

§ 1. — Ко при извршењу насиља употреби ватрено или хладно оружје или које друто исто тако опасно средство или таквим средством угрожава живот или тело неког лица, казниће се смрћу.

Исто тако казниће се учинилац кривичног дела који оружјем напада гониоце или се оружјем од њих брани.

§ 2. — Ко намерно оштети предмете који служе за рад српских власти, или постројења која, као на пример железница, пошта, телеграф, телефон, плинске или електричне направе, служе јавној потреби, казниће се смрћу.

§ 3. — Злочина дела крађе, разбојништва и намерно оштећење туђе имовине казниће се смрћу.

§ 4. — Ко намерно учини паљевину казниће се смрћу.

§ 5. — Ко другоме умишљено помогне да учини које кривично дело предвиђено у §§ 1 до 4 ове Уредбе казниће се смрћу.

§ 6- — Ко озбиљно прети тешким насиљем, казниће се смрћу.

§ 7. — Ко речима или делом испољава комунизам или анархизам, или припада организацији која то исповеда, казниће се смрћу.

§ 8. — Кажњавање напред наведених злочинстава вршиће преки суд.

Преки суд се састоји од заповедника оружаног одреда и два официра дотичне јединице, од којих један по могућству, треба да буде дипломирани правник. Ако на лицу нема довољно сфицира, онда један судија може бити подофицир.

§ 9. — Чим местно надлежни државни тужилац било на који начин сазна за извршење кога злочинства из §§ 1 до 7 ове

¹ Прештампано из „Новог времена“, бр. 122, од 24 септембра 1941 године.

Уредбе и за хватање његовог учиниоца, дужан је да најдаље у року од 24 часа по хватању учиниоца овога стражарно спроведе и преда непосредно оном заповеднику оружаног одреда, на чијем је подручју учинилац ухваћен и то заједно са својом оптужницом, противу које није допуштен никакав правни лек, а у којој се морају означити:

1) псродично и рођено име оптуженога са осталим његовим личним податцима;

2) чињенично стање, које у себи садржи знаке злочинства за које се окривљени оптужује, као и пропис ове Уредбе, под који се злочинство подводи;

3) време кад је и место где је злочинство учињено, и

4) докази којима ое утврђује кривица оптуженог.

Заповедник оружаног одреда ставиће учиниоца кривичног дела из §§ 1 до 7 псд преки суд и без предлога државног тужиоца, ако сам сазна или на лицу места утврди кривично дело и ухвати учиниоца. У овом случају заповедник ће одредити тужиоца из реда официра или подофицира.

§ 10. — Местно надлежни заповедник оружаног одреда мора у року од 24 часа по спровоу учиниоца и пријему оптужнице издати наредбу о образовању преког суда у смислу § 8 Одељ. II ове Уредбе, као и одлуку о стављању учиниоца под тај Суд, противу које наредбе и одлуке није допуштен никакав правни лек. Исту наредбу и одлуку издаће заповедник одреда у наведеном року и у случају када сам ухвати учиниоца дела.

§ 11. — Пред преким судом оптужени мора имати браниоца. Ако оптужени ни при саогпштењу одлуке о стављању под суд сам не изабере браниоца, одредиће му га претседник преког суда по службеној дужно-сти. Бирање односно одређивање браниоца не сме утицати на рокове предвиђене у овој Уредби.

§ 12. — Преки суд суди по слободном уверењу и поступа не придржавајући се редовног кривичног поступка и његових формалности. Његов је поетупак сасвим кратак, али се ипак све оно што служи оптужби и одбрани као и све околности под којима је дело извршено и побуде учиниоца морају, уколико је могуће, што тачније да испитају и утврде, како би се стекло правилно уверење о кривици.

Доношење пресуде по кривици једног саучесника не сме се одлагати због ислеђења кривице другог саучесника.

§ 13. — Сав рад у преком суду, у сваком појединачном случају мора бити свршен за 24 часа.

§ 14. — По свршеном претресу, судије по слободном уверењу стеченом у току суђења о кривици оптуженика гласају да ли су за примену смртне казне или не. Судије гласају по рангу почев од најмлађег и то тако да претседник гласа последњи.

Ако бар двојица судија не гласају за смртну казну, пресуда се неће изрећи већ ће се то писмено констатовати и предмет доставити надлежном државном тужиоцу код редовног суда.

Ако најмање двојица судија гласају за смртну казну, изрећи ће се пресуда којом се оптужени осуђује на смрт. Пресуду потписују претседник и судије.

Пресуда се саопштава осуђеном.

§ 15. — У пресуди преког суда навешће се писмено једино имена судија, осуђеног и сведока на чијим се изјавама оснива пресуда, затим кривично дело и дан изрицања пресуде.

Против пресуде преког суда нема места никаквом правном леку.

§ 16. —• Заповедник оружаног одреда који је издао наредбу о образовању преког суда наређује извршење пресуде и извршење казне.

Пошто се пресуда прочита осуђеном, казна се извршује стрељањем.

§ 17. — Прописи ове Уредбе важе и за војна лица.

§ 18. — Ова Уредба добија обавезну снагу даном обнародовања у „Службеним новинама" и важи за време трајања ванредних прилика.

**САОПШТЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ ДНБ ОД 24 СЕПТЕМБРА 1941 ГОД.
О СТРЕЉАЊИМА У КУМАНИМА, МЕЛЕНЦИМА
И МОКРИНУ¹**

ПОГУБЉЕЊЕ КОМУНИСТИЧКИХ ВОЂА

Београд, 24 септембра (ДНБ)

Са меродавног места се саопштава:

У банатским местима Кумане, Меленци и Мокрин 6-1X² јавно је стрељано и 24 часа било обешено по 10 комуниста,³ за које се утврдило да су покретачи комунистичких недела и дела саботаже.⁴

¹ „Обнова“, бр. 70 од 24 септембра 1941 године. Оригинал немачког документа објављен у Зборнику, том I, књ. 1, док. бр. 149.

² Стрељање је извршено 7 септембра 1941 године.

³ Тада су стрељана следећа лица:

ИЗ МЕЛЕНАЦА:

1. — Миловчн Димитрије, машинбравар из Петровграла
2. — Фогараши Ђорђе, столар. помоћник из Петровграда
3. — Фогароши Арп д, фарбар. помоћник из Петровграда
4. — Жарков Драгољуб, пекарски помоћник из Меленчца
5. — Фазекаш Јанош, столарски помоћник из Петровграда
6. — Рата^ски Љубомио. столарски помоћник из Петровграда
7. — Тот Јожеф, баварски помоћник из Петровграда
8. — Вуков Љубинка, ломчница ич Петповграда
9. — Ниђетин Зорзн, бравар из Петровграда
10. — Чонтош Шандор, молерски помоћник из Петровграда

ИЗ КУМАНА:

1. — Мирчетић Бранко, трг. помоћник
2. — Пајић Дане, приватник
3. — Секереш Деже, млинарски помоћник
4. — Ердељан Никола
5. — Костић Јован. берберин
6. — Вукоњански Радивој, ученик
7. — Протић Рада, послужитељ
8. — Момирски Жарко, машинбравар
9. — Кирчански Драгомир, књиговођа жељез. радионице
10. — Туркуљ Коста, радник

ИЗ МОКРИНА:

1. — Игац Радивој, ратар из Башаида
2. — Миолски Дина, ратар из Башаида
3. — Бранчић Радован, студент из Кикинде
4. — Грујић Милан. зв. „Шулц“, студент из Башаида
5. — Калопер Србобран, стражар затвора из Ћале

**ИЗВЕШТАЈ „ОБНОВЕ“ ОД 26 СЕПТЕМБРА 1941 ГОД. О НА-
ПАДУ ПАРТИЗАНА НА БАРУТАНУ У ВИНОРАЧИ КОД
ЈАГОДИНЕ¹**

**СУКОБ КОМУНИСТА И ЖАНДАРМА У ОКОЛИНИ
ЈАГОДИНЕ**

Јагодина, 26 септембра

У ноћи између 24 и 25 овог месеца покушала је једна комунистичка банда² у околини Јагодине да изврши атентат на једну барутану. Жандармериски одред, који је ту патролирао, опазио их је на време и засуо митраљеском ватром. После дуже борбе жандарми су изишли као победници заробивши двојицу и ранивши већи број дрских нападача.

6. — Радосавчев Алекса, радник из Велике Кикинде

7. — Бачулов Бранко, радник из Башаида

8. — Пајташев Рада, радник из Башаида

9. — Будурин Рада, столар из Башаида

10. — Трљичков Милош, надничар из Мокрина.

⁴ Августа 194). год. једна група скојеваца из Зрењанина (Петровграда) посекла је већи број телефонских стубова између Петровграда и Српског Елемира и запалила жито на оближњим њивама.

¹ „Обнова“, бр. 72, од 26 септембра 1941 године.

² Напад је извела Беличка чета Поморавског НОП одреда, са задатком да уништи немачку посаду, заплени муницију и запали барутану. Напад није успео, јер је барутана била јако утврђена. Исте ноћи, једна вода Беличке чете извео је демонстративни напад на железничку станицу и пивару у граду. На страни партизана није било никаквих губитака, док су непријателски губици непознати.

ИЗВЕШТАЈ „ОБНОВЕ“ ОД 29 СЕПТЕМБРА 1941 ГОД. О УБИ- СТВУ АГЕНТА УПРАВЕ ГРАДА БЕОГРАДА¹

Ј.ОШ ЈЕДНА ЖРТВА У БОРБИ ЗА СПАС ЗЕМЉЕ!

У суботу је мучки убијен Петар Симић,² агент Управе града

Комунистички бандити још иису засићени крвљу наших најбољих синова. Из дана у дан они траже нове жртве. Они не презају ни од најгорих криминалних аката — за славу јеврејско-бољшевичке Коминтерне.

Тако су у суботу 27 о. м. учинили још једно недело убивши Петра Симића, агента Управе града, оца двоје нејаке дечице. Налазећи се на дужности, пок. Симић положио је живот у служби нације као и многи други који су пали за спас своје отаџбине.

Злочин се десио у Миријевској улици, између кућа број 1—3, у 6.30 часова увече, када су непознати бандити испалили неколико метака на Симића и кукавички побегли.

Покојни Петар Симић био је познат као савестан службеник. Увидевши опаеност од бољшевичко-јеврејских злочина, он је, колико је то било у његовој моћи, кочио рад тих подмуклих бандита, па је зато положио и највећу жртву — свој живот.

Сахрана је извршена на Новом гробљу данас, у 3.30 часова. На одар покојника положени су многи венци, а самој сахрани присуствовао је, поред великог броја покојникових другова и познаника, и управник града Београда, г. Драг. Јовановић.

¹ „Обнова“; бр. 74, од 29 новембра 1941 године.

² Агент Петар-Пера Сим[^]ћ радио је пре рата дуже времена у IV антикомунистичком отсеку Опште полиције Управе града Београда и био познат као зликовац многим друговима који су хапшени и прогањани за време бивше Југославије. Акцију су извели радник Божа Стаменковић (стрељан на Бањици крајем 1941 год.) и студент Блажо Баровић (за време рата интерниран у Немачку).

НАРЕДБА МИЛАНА НЕДИЋА ОД 1 ОКТОБРА 1941 ГОДИНЕ¹**НАРЕДБА****ПРЕТСЕДНИКА МИНИСТАРСКОГ САВЕТА И ЗАСТУПНИКА
МИНИСТРА УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА ЗА 1 ОКТОБАР 1941
ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ**

Пошто је министру унутрашњих послова г. Милану Аћи-мовићу, одобрено шестонедељно боловање, то сам под данашњим примио ресор тога министарства, што саопштавам ради управљања свима управним и осталим властима у земљи као и жандармерији.

Сви органи овога министарства, како у Београду тако и у земљи, настаће свима силама, да се народ смири и врати своје редовном животу. Све разбојничке и пљачкашке банде уништавати са жандармеријом и добронамерним народом, који трпи од њих и морално и материјално.

Власти имају нарсцц помагати, да пострадала села и градови буду што пре поправљени и враћени своје редовном животу. Нарочито саобраћај има бити обезбеђен. Прилаз градовима слободан. Трговина и остали живот осигурани.

Власти ће помоћи свима онима који су на превару одвучени у шуме да се врате кућама. Оружје имају предати жандармерији. Противу њих неће се предузимати казнени поступак, ако нису извршили злочина дела, и ако буду мирни и отпочну радити.

СВЕ ЗЛОЧИНЦЕ, ПЉАЧКАШЕ И КОМУНИСТЕ УХВАЋЕНЕ ПРЕДАВАТИ НАЈБЛИЖИМ КОМАНДАНТИМА ОДРЕДА РАДИ СТАВЉАЊА ПОД ПРЕКЕ СУДОВЕ И БРЗЕ КАЗНЕ.

За неизвршење ове моје наредбе у најстрожијој потпуности, са пожртвовањем и залагањем живота, предаваћу и државне органе преким судовима.

Ова моја наредба да се саопшти на потпис свима органима управних власти у земљи, као и официрима, подофицирима, капларима и редовима жандармерије.

Претседник Министарског савета и
заступник Министра унутрашњих
послова, армиски генерал

Милан Ћ. Недић

¹ Прештампано из „Обнове“ бр. 76, од 1 октобра 1941 године.

САОПШТЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ ДНБ ОД 8 ОКТОБРА 1941 ГОД. О СТРЕЉАЊУ У ЋУПРИЈИ И ЈАГОДИНИ¹

НИ ЈЕДАН КОМУНИСТА НЕЋЕ ИЗБЕЋИ КАЗНУ
КОЈУ ЗАСЛУЖУЈЕ

Београд, 8 октобра (ДНБ)

Са меродавног места се саопштава:

У понедељак, 29-IX-1941, одлуком преког суда, стрељано је у Ћуприји 30 комуниста,² који су припадали једној банди.³

Чланови банде Ћира Коларовић из Белице и Милоје Стаменковић из Вукомановића, стрељани су у Јагодини зато што су припадали једној банди. •

¹ „Обнова“, бр. 82, од 8 октобра 1941 године

² Редакцијз је устгела да дозна имена партизана који су овом приликом стрељани:

1. Симовић Раде, члан СКОЈ-а,	из Ћуприје
2. Митић Миле — — — —	„ — — — —
3. Илић Гвозден — — — —	„ — — — —
4. Живадиновић Милош — —	„ — — — —
5. Никић Миленко — — — —	„ Шалутовца
6. Петровић Илија — — — —	„ — — — —
7. Пешић Пајо — — — —	„ — — — —
8. Марић Драгољуб — — — —	„ Бошња
9. Марић Градибор — — — —	„ — — — —
10. Милошевић Дамјан — — — —	„ — — — —
11. Лукић Војислав — — — —	„ Клачевице
12. Илић Милован-Куља — —	„ Буљана
13. Живковић Милија — — — —	„ Забреге
14. Живковић Богомир — — — —	„ — — — —
15. Тодоровић Никола — — — —	„ — — — —
16. Јаковљевић Боривоје — —	„ Поповца
17. Гуцић Миодраг — — — —	„ — — — —
18. Мика, радник фабрике стакла	„ Параћина
19. Илић Милош — — — —	„ Бошња
20. Божиновић Станоје — — — —	„ Сисавца
21. Калењин Михајло (Рус) — —	„ — — — —

® Услед четничке завере (унутар јединице било је четнички на-стројених елемената), у којој су улогу организатора преузели кулаци из села Извор и калуђер Манастира Свете Петке, — дошло је до изне-надног удара на партизанско језгро чете. У огорченој борби пало је 13 партизанских бораца, а 25 је заробљено и предато Немцима, који су их стрељали у Ћуприји. Остали део пребацио се на терен Беличке чете. (Види док. бр. 42).

**ИЗВЕШТАЈ „ОБНОВЕ“ ОД 9 ОКТОБРА 1941 ГОД. О СУКОБУ
ИЗМЕЂУ НЕДИЋЕВИХ ОДРЕДА И ПАРТИЗАНА КОД СЕЛА
ВЕНЧАНА¹**

СУКОБ С КОМУНИСТИМА КОД СЕЛА ВЕНЧАНА

ПОБИЈЕНО ЈЕ 26 КОМУНИСТА, МЕЂУ КОЈИМА И ВОЂА БАНДЕ
ИСАК СОЛОМОН АНАФ²
АДВОКАТ ИЗ ПОЖАЕРВЦА

Још 40 бандита је ухваћено, међу којима и једна жена

Сопот, 9 октобра

•
Јуче је код села Венчана,³ недалеко од Сопота, дошло до велике борбе између српског оружаног одреда и једне велике комунистичке банде. Борба је трајала неколико часова. Комунистичка банда потпуно је разбијена. Убијено је 26 комунистичких бандита, а 40 је ухваћено, међу којима и једна жена.

Убијен је и вођа комунистичке банде, Исаак Соломон Анаф, адвокат из Пожаревца.

И српски оружани одред имао је губитака. Погинуо је командант одреда и три војника, док су петорица лакше ранџени.

Р. С.

¹ „Обнова“, бр. 83, од 9 октобра 1941 године

² Командир чете Космајског НОП одреда

³ Борбу је водио Космајски НОП одред. Погинуло је 8 партизана међу којима и политички комесар Космајског НОП одреда Јован Јерковић, док су четири ухваћена и одмах стрељана. Према подацима, који су прикупљени после рата, од учесника у овој борби, недићеваца је било око 300, од којих је погинуло 20, међу њима и њихов командант, потпуковник Јовановић.

НАРЕЂЕЊЕ ВОЈНОГ ЗАПОВЕДНИКА У СРБИЈИ ОД 9 ОКТОБРА 1941 ГОД. О УКЛАЊАЊУ КУКУРУЗА СА ПОЉА¹

У Р Е Д Б А

О УНОШЕЊУ ЖЕТВЕ КУКУРУЗА

На основу овлашћења датог ми од Врховног заповедника војне силе наређујем следеће:

§ 1

Пошто поља кукуруза служе комунистима као скровиште, има се одмах почети са жетвом и сечењем кукурузовине.

Уношење и жетва кукурузовине има се завршити до 25 октобра 1941 године.

За уношење жетве и кукурузовине је одговоран колико власник толико и сопственик. Уколико не постоји власник или сопственик или се задоцни са уношењем жетве и кукурузовине, имају претседници општина да се брину за уношење жетве и кукурузовине, као и за обезбеђење у корист општина.

§ 2

Ко чини противно предњој одредби, биће кажњен смрћу, а у блажим случајевима робијом.

§ 3

Претседници општина су лично одговорни за извршење одредаба § 1. Код неизвршења у појединим општинама биће ови претседници општина кажњени по § 2. Осим тога ће тим општинама бити одређена контрибуција, чију висину ће од случаја до случаја одредити шеф Управног Штаба код Заповедника у Србији.

§ 4

Ова наредба ступа одмах на снагу.

У Београду, 9 октобра 1941.

ЗАПОВЕДНИК У СРБИЈИ

¹ „Обнова“, бр. 85, од 11 октобра 1941 године.

САОПШТЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ ДНБ ОД 18 ОКТОБРА 1941 ГОД.
О СТРЕЉАЊУ 200 ЛИЦА У БЕОГРАДУ¹

МЕРЕ ОДМАЗДЕ
ЗА НАПАДЕ ИЗ ЗАСЕДЕ

Београд, 18 октобра (ДНБ)

Са меродавног места се саопштава:

Као мера одмазде за нападе из заседе на два припадника немачке сружане силе у улицама Београда, 17 октобра 1941, стрељано је 200 ксмуниста и јевреја.²

¹ Прештампано из „Обнове“, бр. 91, од 18 октобра 1941 године.

² Редакција је успела да дозна имена следећих лица која су овом приликом стрељана:

1. Косановић др Велизар,	родом из Београда
2. Божовић Зорка,	ученица музичке школе, родом из Београда
3. Митровић Момчило,	бравар, родом из Малог Поповића
4. Лучић Добривоје,	лимар, родом из Цветановца
5. Цветић Бранислав,	механичар, родом из Кнежевца
6. Миланковић Милован,	чиновник Министарства финансија, родом из Кнежевца
7. Митровић Живан,	бравар, родом из Темишвара
8. Крулић Богољуб,	бравар, родом из Кнежевца
9. Тонић Душан,	шофер, родом из Короњина
10. Цветић Петроније,	механичар родом из Кнежевца
11. Марковић Лука,	земљорадник, родом из Кнежевца
12. Миловановић Драгољуб,	земљорадник, родом из Кнежевца
13. Парапид Мирко,	индустријалац, родом из Боке Которске
14. Ђорђевић Живојин,	бравар, родом из Ђуракова
15. Јефтић Војислав,	механичар, родом из Доње Виводе
16. Лазаревић Драгољуб,	радник, родом из Кнежевца
17. Миловановић Малиф,	радник
18. Лукач Бошко,	радник, родом из Добрате — Дарувар
19. Митровић Драгослав.	типограф, родом из Београда
20. Стојановић Петар,	месар родом из Великог Будимира
21. Митровић Ратко,	стругар метала, родом из Малог Поповића
22. Вукашиновић Душан,	земљорадник, родом из Александровца, Срез моравски
23. Недељковић Маријан,	земљорадник, родом из Бељојке, Срез деспотовачки
24. Стојчић Манојло,	дреер, родом из Мркоњић Града
25. Живковић Стефановић - др Душица,	чиновник Министарства пољопривреде, родом из Београда
26. Кеџман Мирко,	обућарскн радник родом из Смољана — Бос. Петровац

27. Милошевић Милан, абаџиски радник, родом из Мрчаје-ваца
28. Стојисављевић Јован, металски радник, родом из Зрмање
29. Јовановић Јосип, бравар, родом из Пожареваца
30. Димитријевић Лазар, бравар, родом из Баваништа
31. Радисављевић Радојица, обућар, из Доње Трепче
32. Драговић Загорка, учитељица, родом из Ражња - Брчко
33. Давичо Исака, студент филозофије, родом из Београда
34. Милић Чедомир, земљорадник, родом из Сремчице
35. Величковић Боривоје, обућар, родом из Г. Крипнице
36. Михајило Илија, рудар, родом из Губња — Ливно
37. Илић Бранко, кројач, родом из Печице
38. Николић Владислав, општински чиновник, родом из Брезове Орашке
39. Јенча Бранко, кројачки помоћник, родом из Влајковца
40. Маринковић Маринко, земљорадник, родом из Бачевца
41. Стојановић Боривоје, земљорадник, родом из Сремчице
42. Кајиска Васа, кројач, родом из Дабра — Лика
43. Јовановић Младен, земљорадник, родом из Великог Мокрог Луга
44. Никић Ратко, трговачки помоћник, родом из Доњег Вуковског
45. Петровић Миломир, земљорадник, родом из Сремчице
46. Ружић Душан, земљорадник, родом из Ражња
47. Влајковић Живко, земљорадник, родом из Боћевца
48. Маринковић Љубомир, машин бравар, родом из Бачевца
49. Маринковић Никола, свирач, родом из Сремчице
50. Маринковић Милорад, земљорадник, родом из Сремчице
51. Маринковић Драгомир, музикант, родом из Сремчице
52. Маринковић Витомир, земљорадник, родом из Сремчице
53. Радосављевић Милан, свирач, родом из Сремчице
54. Маринковић Живојин, земљорадник, родом из Сремчице
55. Радосављевић Јован, земљорадник, родом из Сремчице
56. Радосављевић Злагомир, свиоач попом из Сремичи
57. Марпнковић Драгомир, свирач, родом из Сремчице
58. Митровић Марко, земљорадник, родом из Сремчице
59. Маринковић Јован, музикант, родом из Сремчице
60. Мирковић Жика, свирач, родом из Сремчице
61. Митровић Миловоеј, радник, родом из Сремчице
62. Јовановић Саво, радник родом из Обреновца
- ЛЧ. Рзтгоаптцевии Алекскндар, свирач, родом из Сремчице
64. Мирчевић Мирослава, студент филозофије, родом из Београда
65. Нинковић Христина, домаћица, родом из Обреновца
66. Танасић Видосава, домаћница, родом из Земуне
67. Панктаци Сола, чиновник Дириса из Београда, родом из Билећа
68. Лазић Живорад, земљорадник, родом из Вукчевице
69. Чиплић Милоје, прив. чин. из Београда, родом из Новог Бечеја
70. Прпа Станко, трговачки помоћник из Београда, родом из Петошевца
71. Ћермановић Марија, учитељица из Обреновца, родом из Чачка
72. Вујковић Благоје, земљорадник, родом из Стублине

73. Крстић Саво, опанчар из Обреновца, родом из Сремског Михољевца
74. Бубуљ Лазо, трговачки помоћник из Београда, родом из Мелиновца — Бихаћ
75. Рокић Михајло, земљорадник из Доње Стублине — Обреновац, родом из Бубиње — Ужице
- 76- Ковач Лудвиг, железнички чиновник из Београда, родом из Чентиба
77. Николић Миодраг, браварски ученик, родом из Београда
78. Чуковић Славко, пекарски помоћник из Београда, родом из Петушевца
79. Марковић Стеван, земљорадник, родом из Батуше
80. Ђорђевић Бранко-Миодраг, радник, -родом из Стублине
81. Максимовић Борислав, прив. чиновник из Београда, родом из Кољани
82. Божановић Адам, столарски помоћник из Београда
83. Јовановић Витомир, зидар, мајстор из Београда, родом из Јајинаца

Шефу групе за акцију подиције безбедности
и службе безбедности
на личност СС — стандартенфирера и пуковника
полиције доктора Фухо-а
у Београду

Команданту полиције безбедности и сдужбе
безбедности
на личност СС — оберштурмбанфирера
Волкенборн-а

на Б л е д у

Команданту полиције безбедности и службе
безбедности
на личност СС — стандартенфирера
Луркер-а
у Марибору

Радн зная

Вишем СС — и полициском вођи
на личност СС — бригадефирера Др. Шел-а
у Салцбургу

Инспектору полиције безбедности и
службе безбедности
на личност СС — стандартенфирера
Брунер-а

у Салцбургу

Предмет:

Сузбијање комунистичког покрета у бившој Југославији.
Из догађаја у последњим месецима може се видети да
устанички покрети нису дела група које неповезано оперишу

¹ Оригинал у архиви Министарства унутрашњих послова ФНРЈ.

и појединих лица, већ да герилским борбама, саботажним и терористичким делима руководи КПЈ, која их је организовала.

Циљ стремљења је болшевизација Балкана, да би се на тај начин везале немачке снаге, а растеретио СССР. Сем тога треба да се Немачкој онемогући привредна експлоатација територија које је она окупирала.

Облици појаве комунистичког покрета у бившој Југославији су герилске и илегалне.

Сузбијање банди на устаничкој територији врши се у сарадњи са оружаном силом (Вермахтом) и полицијом поретка.

Сузбијање илегалног комунистичког покрета спада искључиво у надлежност полиције безбедности уз евентуалну сарадњу са полицијом дотичног краја.

Делатност полиције безбедности усмерена је на тотално уништење комунизма и осигурање свих оних објеката који су од значаја за немачку ратну привреду.

С тога је за план напада потребан преглед о досадашњој организацији комунистичког покрета у Југославији.

ОРГАНИЗАЦИЈА КПЈ И СКОЈ-а

КПЈ је као секција прикључена III. Интернационали. Она постоји илегално већ око 20 година и стога располаже великим бројем руководиоца који владају конспиративним правилима. Њој не припадају само радници и намештеници, већ и интелектуалци, студенти и ученици виших разреда.

Организациона структура се — еем мањих диференција — не удаљава се правила. Највиши форум је, као код свих других секција, Централни комитет, коме су подређени секретаријати, Пол.-, Орг.-, и Технички биро.

Територијално бивша Југославија била је подељена на 8 покрајина, и то:

1. Србија,
2. Македонија,
3. Бссна и Херцеговина,
4. Војводина, (Еарања, Бачка, Срем, Банат),
5. Словенија,
6. Хрватска,
7. Црна Гора,
8. Косово, Санџак и Метохија.

Даља подела била је на округе, месне групе, реоне, ћелије и активе. У градовима постојали су сем тога руководства појединих делова града.

У појединим покрајинама руководиоци су били секретари, постављени од ЦК. — а који су са секретарима појединих окружних комитета сачињавали Покрајински комитет.

У Окружним комитетима председавали су секретари ОК.-а. У Окружни комитет спадали су сем тога и секретари месних комитета. —

Месним комитетима руководили су секретари којима су помагали руководиоци реона одн. делова града.

Акције против комунистичког покрета, проведене у последње време донеле су многе персоналне промене, тако да се мрала напустити форма. Делимично су сад на водећим положајима лица, која су досада као комунисти били непознати.

Често се изјављује да је КПЈ, поцепана и да не претставља јединствену партију, стога се ради расветљавања нејасности саопштава следеће:

Из пропагандистичких разлога и с обзиром на особеност националних мањина у Југословенском простору донесена је на 4. Земаљској конференцији КПЈ 1939 год. одлука да се у оквиру КПЈ оснује Комунистичка партија Хрватске, Комунистичка партија Словеније и Ком. п. Македоније. Ова је одлука остварена и партије су основане, али оне нису секције III. Интернационале, већ саставни делови КПЈ и подређене ЦК партије, који је са по једним својим опуномоћеником заступљен у рукавствима појединих партија.

САВЕЗ КОМУНИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ — СКОЈ.

СКОЈ је територијално исто тако организован као и КПЈ. Појединим покрајинама руководи Покрајински комитет. Окружни комитети не постоје, већ само месне групе, чији се број управља према броју чланова у појединим покрајинама. Руководство СКОЈ-а је у рукама ЦК омладине над којим Партија врши надзор и контролу.

Секретар СКОЈ-а је истовремено члан ЦК партије и Омладинске интернационале. Секретаријат и бирои које налазимо код Партије, код СКОЈ-а не постоје. Зато у ЦК омладине и у месним комитетима постоје следећи сектори рада:

- 1.) Радничка омладина,
- 2.) Интелектуална омладина,
- 3.) сеоска омладина,
- 4.) женска омладина.

СКОЈ-у треба обратити нарочиту пажњу пошто баш из његових редова долазе активисте који су махом студенти и који заузимају водеће положаје у илегалној КПЈ као и у бандама.

ДЕМАСКИРАЊЕ ПРОТИВНИКА.

Догађаји у Југославији су симптоматичне форме појава, које одговарају директивама издатим на светским конгресима Комунистичке Интернационале, а по којима се КПЈ влада и којима се она руководи у своме раду. С тога је потребно тачно

испитати покрет у његовом садашњем организационом и персоналном облику. Саслушањем функционера, употребом повереника и истрагом треба расветлити организациону структуру, партиски састав, персонални састав покрајинских, окружних и месних комитета као и везе које постоје између илегалног руководства КПЈ и банди.

Употреба средстава државне полиције обећава велики успех ако су ове појединости утврђене и ако се може оценити које функционално место у организацији пружа најцелисходнији терен за напад.

ОБАВЕШТАЈНА СЛУЖБА.

С тога је на сваки начин потребно створити мрежу об. сл. Државне полиције, разгранату преко целе територије. Корисне податке могу дати само они повереници који су дошли из илегалног покрета. Међу ухваћеним члановима банди и лицима ухапшеним због илегалне делатности биће извесан број таквих који су погодни и који пристају да сарађују. Средства за везу стоје на расположењу.

При делатности повереника од мање су важности подаци о отптем расположењу, већ треба продрети у саму илегалну организацију и доћи до података о догађајима у организацији и њеним намерама. Повереник мора да буде повезан са илегалним покретом тако да је у стању да о свим појединостима извештава тако благовремено и тако опширно, да намеравајући удар противника може бити одбијен или уопште спречен.

У вези са овим скрећем пажњу на наредбу од 4. 8. 1941 год. под пов. бр. IV — 1016/41., у којој се нарочито указује на потребу постављања једног погодног чиновника за руковођење овим сектором рада као и на потребу личне одговорности руководиоца државне полиције. (Наредба није достављена групама за акције).

ТРАГАЊЕ

Облици рада ком. покрета у Југославији захтевају да се изврше веће акције у заједничкој сарадњи са оружаним силама и полицијом поретка. Често су такве акције остале безуспешне јер нису биле довољно припремљене, или су пак чланови банди у опасним ситуацијама једноставно одбацили оружје и камуфлирали се као безазлени пролазници. Доказ о припадању некој банди могао се прибавити само у малом броју случаја, јер није било материјала за ислеђивање и трагање. Последица тога је та, да се према таквим лицима не може поступити онако као што би то требало да буде.

С тога је потребно да се на основу расположивих подлога састави један списак података, који ће садржавати сва лица за

Br. Poslanice	Datum	Stampa	Potpis
G-9	10		

- 10 -

durch Großaktionen allein die kommunistische Bewegung in Jugoslawien nicht liquidiert werden kann. Es hat daher eine planmäßige staatspolizeiliche Tätigkeit einzusetzen mit dem Ziel, die illegale Parteileitung zu erfassen und in die Gebiets-, Kreis- und Ortskomitees einzudringen. Dadurch werden die Verbindungen, die zwischen den Banden und den illegalen Stellen bestehen, zerstört und die Quellen vernichtet, durch die die Banden stets neuen Auftrieb erhalten.

Präventivpolizeiliche Maßnahmen:

Aus präventivpolizeilichen Gründen sind alle diejenigen Personen festzunehmen, die als Kommunisten bekannt sind. Gleichgültig ist, ob bekannt ist, daß sie z.Zt. illegal tätig sind oder nicht. Festzunehmen sind auch solche Personen, die dringend verdächtig sind, der kommunistischen Bewegung anzugehören oder ihre Bestrebungen gefördert zu haben.

Berichterstattung.

Unabhängig von der bisherigen Berichterstattung ist bis zum 10. jeden Monats ein Lagebericht über den Stand der Bekämpfung der kommunistischen Bewegung im früheren Jugoslawien zu erstatten. Aus dem Bericht muß ersichtlich sein, ob die kommunistische Bewegung in der Aufwärtsentwick-

која се сазнало да су комунисти, терористи или чланови банди.

Такав списак података треба доставити свима надлежним ма која имају задатак да сузбијају комунизам, да би при интервенцији били у стању да поступају и према таквим лицима, која су затечена на операционом терену или при другим акцијама и налазе се у наведеном списку података, иако се Јшаче за таква лица не би могло рећи да су комунисти или чланови банди.

Пошто су многи чланови банди снабдевени лажним исправама или их у опште немају то је у сваком случају потребна брижљива провера.

СУЗБИЈАЊЕ САБОТАЖА

Саботаже у бившој Југославији нису вршила поједина лица већ су то биле појаве општег устанка.

Носиоц мисли саботаже је СКОЈ. Студенти су у последњим годинама на универзитетима у илегалним кружоцима за то специјално обучавани.

Мора се рачунати с тиме да ће саботаже и после уништења банди бити још многобројније и да ће се покушати да се спречи извоз добара свију врста и парализују постројења и саобраћајна средства важна за јавни живот.

Треба свим средствима радити на спречавању саботаже. И овде су повереници неопходни, с тога треба об. службу изградити и у томе правцу. Досадашња искуства нас уче да се једино средством великих акција комунистички покрет у Југославији не може ликвидирати. С тога треба отпочети са планском делатношћу државне полиције са циљем, да се обухвати партиско вођство и продре до покрајинских, окружних и месних комитета. Тиме ће све везе које постоје између банди и илегалних центара би-ги разорене, а извори, одакле банде добијају стално новог потстрека, уништени.

ПРЕВЕНТИВНО-ПОЛИЦИСКЕ МЕРЕ.

Из превентивно-полициских разлога морају бити ухапшена сва она лица, која су позната као комунисти. Потпуно је свеједно да ли се они сада баве илегалним радом или не. Треба ухапсити и сва она лица на које се сумња да припадају комунистичком покрету или да су потпомагали његова стремљења.

ПОДНОШЕЊЕ ИЗВЕШТАЈА.

Независно од досадашњег подношења извештаја треба до 10. сваког месеца поднети ситуациони извештај о стању сузбијања комунистичког покрета у бившој Југославији. Из извештаја се мора видети да ли је комунистички покрет у порасту или опадању, које су мере предузете, колико је функционера

из поЈединих комитета ухапшено, са којим местима постоји веза преко обавештајаца и колико је комунистичких саботажа извршено.

Замењује:

Милер

Печат округао:

Тајна државна
полиција

Оверава:

Потпис нечитак

Канцелариски службеник

Немачки грб

Управа тајне државне
полиције

БР. 144

**ИЗВЕШТАЈ „НОВОГ ВРЕМЕНА" ОД 24 ОКТОБРА 1941 ГОД.
О БОРБИ НА ПАСЈАЧИ ИЗМЕЂУ ЧЕТНИКА КОСТЕ ПЕ-
ЋАНЦА И ДЕЛОВА ТОПЛИЧКОГ НОП ОДРЕДА¹**

**КРВАВИ СУКОБ ЧЕТНИКА КОСТЕ ПЕЋАНЦА СА КОМУ-
НИСТИЧКИМ БАНДИТИМА У ПАСЈАЧИ²**

Прокупље, 23 октобра

Један јачи одред националистичких четника Косте Пећанца гонећи већ неколико дана комунистичке бандите који су се појавили у околини Прокупља стигао је ту комунистичку банду код Паејаче. У огорченој борби која је трајала два дана четници су успели да ову банду потпуно разбију, тако да су се њени остаци распрштали на све стране. На месту борбе остала су 42 леша убијених комуниста, док их је неколико живих ухваћено. Од заробљених комуниста сазнаје се да је око 80—90 бандита у овој борби теже или лакше рањено, али су успели

¹ Прештампано из „Новог времена", бр. 148, од 24 октобра 1941 године.

² Четници су напали партизане на Пасјачи из правца Прокупља и Житноп Потока. Пасјачка партизанска чета Топличког НОП одреда бројала је око 60 бораца, док је Пећанчевих четника и присилно мобилисаних сељака било неколико пута више. Партизани су сачекали четнике на Јовиним Ливадама и противнацадом их страховито разбили. Разбијене четнике дочекао је Јабланички НОП одред у селу Ђуревцу и већи део заробио. Овом приликом није погинуо ни један партизан. Заробљено је 120 четника, а број мртвих и рањених није познат. Од заробљених четника стрељане су истакнуте вође и војводе а остали су пуштени кућама.

да се извуку. На месту борбе нађен је такође и огроман ратни материјал који су комунисти код себе имали. У овој борби било је тешких губитака на страни четника. 21 четник је погинуо или рањен, а међу њима, се налазе и две Пећанчеве војводе.

Нови четнички одреди упућени су да пронађу остатке ове разбијене комунистичке банде која је потпуно усамљена у овом крају и која се највећим делом састоји од професионалних разбојника, робијаша који су из нишког казненог завода умакли за време рата. Четници су добили налог од Војводе Пећанца да ову банду до последњег човека униште и тако очисте Топлицу и од ове усамљене разбојничке групе која је покушала у томе чистом националном крају своју делатност да развију

БР. 145

САОПШТЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ ДНБ ОД 27 ОКТОБРА 1941 ГОД. О СТРЕЉАЊУ 50 ЛИЦА У БЕОГРАДУ¹

КОМУНИСТИ НЕЋЕ ИЗБЕЋИ ОДМАЗДИ

Београд, 27 октобра (ДНБ)

На дан 15 о. м. комунисти су у Београду извршили препад² на једног немачког стражара и ранили га.

За одмазду овог подмуклог покушаја убиства, данас је стрељано 50 београдских комуниста³.

БР. 146

ИЗВЕШТАЈ АГЕНЦИЈЕ ДНБ ОД 3 НОВЕМБРА 1941 ГОД. О СТРЕЉАЊУ 100 ЛИЦА У БЕОГРАДУ¹

ОДМАЗДА ЗА КУКАВИЧКИ ПРЕПАД

Београд, 3 новембра (ДНБ)

Са надлежне стране се гаопштава:

За одмазду за кукавички препад на једног немачког стражара, 3 новембра 1941 стрељано је 100 комуниста и јевреја.²

¹ „Обнова“, бр. 98, од 27 октобра 1941 године

² Редакцији није познато како је извршен препад.

³ Редакција није успела установити имена стрељаних лица.

¹ Прештампано из „Обнове“, бр. 105 од 4 новембра 1941 године.

² Редакција је успела да дозна имена следећих лица која су овом приликом стрељана:

1. Добривојевић Никола,
 2. Мићовић Десимир,
 3. Срећковић Миодраг,
 4. Павловић Миломир,
 5. Марковић Марко,
 6. Чебулар Оскар,
 7. Стојковић Владимир,
 8. Николић Богољуб,
 9. Недић Стојан,
 10. Јаковљевић Спасоје,
 11. Малиновић Митар,
 12. Рајић Душан,
 13. Маринковић Павле,
 14. Лукић Милош,
 15. Бојовић Јеремије,
 16. Ристић Живан,
 17. Радосављевић Милојко,
 18. Митрић Влдислав,
 19. Петровић Бранко,
 20. Ижак Сима,
 21. Васић Владимир,
 22. Стефановић Благоје,
 23. Бошковић Живадин,
 24. Станковић Драгошкиб,
 25. Пауковић Радомир,
 26. Марковић Боривоје,
 27. Симић Милош,
 28. Јовановић Цветко,
 29. Стефановић Момир,
 30. Васић Живодрог,
 31. Васић Драгутин,
 32. Јовановић Љубомир,
 33. Симић Живко,
 34. Јовановић Боривоје,
 35. Бибић Ћорђе,
 36. Николајев Већеслав,
 37. Лазаревић Милован,
 38. Динић Божидар,
- радник, родом из Словца
 пекар. пом. из Ваљева, родом из
 Дубнице
 земљорадник, родом из Словца
 земљорадник, родом из Својдруга
 земљорадник, родом из Словца
 трг. заступ. из Београда, родом из
 Горице
 саобраћ. чиновник из Аранђеловца,
 родом из Враћа
 кројач из Београда, родом из Гњи-
 лана
 месар из Београда
 шофер из Београда, родом из Белог
 Потока
 земљорадник, родом из Врчина
 столарски помоћник, родом из Вр-
 чина
 земљорадник, родом из Врчина
 учитељ из Врчина, родом из Рајца
 кројач из Врчина, родом из Попо-
 вића
 млинар, родом из Врчина
 столар, родом из Врчина
 земљорадник, родом из Врчина
 земљорадник, родом из Врчина
 лекар из Вроника, родом из Холце-
 ра — Ердель
 земљорадник, родом из Сенаје
 земљорадник, околина Београда
 земљорадник, родом из Сенаје
 земљорадник, родом из Сенаје
 из Болеча, Срез грочански
 земљорадник из Болеча, родом из
 Умчара
 родом из Болеча
 родом из Болеча
 родом из Болеча
 родом из Сенаје
 родом из Сенаје
 родом из Сенаје
 родом из Болеча
 кочијаш, родом из Београда
 електричар из Београда, родом из
 Велинчића
 чин. О.Г.Б. из Београда, родом из
 Петровграда
 железн., родом из Даросаве
 ложач из Београда, родом из Раше-
 вице

**САОПШТЕЊЕ „НОВОГ ВРЕМЕНА“ ОД 6 НОВЕМБРА 1941
ГОД. О МАСОВНОМ ХАПШЕЊУ У БЕОГРАДУ¹**

ЗВАНИЧНО САОПШТЕЊЕ

Београд, 5 новембра

Са меродавног места се саопштава:

На основу одређених вести којима су утврђени односи са одметницима водећих београдских масона и других плаћеника из Београда, наређено је хапшење² у својству таоца великог броја лица у Београду.

Реч је притом у првом реду о претставницима политичке корупције, чије опште држање сноси део одговорности и за несрећу српског народа. Они јамче својим животима за безбедност у српском простору. Њихово хапшење доказује да су наређеним мерама погођени не само заведени сељак и радник, који се придружио побуњеницима, већ у првом реду потстрекачи овог злочиначког система и њихови политички пријатељи.

**САОПШТЕЊЕ „НОВОГ ВРЕМЕНА“ ОД 7 НОВЕМБРА 1941
ГОД. О ХАПШЕЊУ ТАЛАЦА У БЕОГРАДУ¹**

Т А О Ц И

Тешке прилике у земљи нанеле су много зла српском народу онда кад му је мир био неопходан и сваки живот толико потребан да би се Србија могла поново усправити.

То несрећно стање довело је и до хапшења великог броја истакнутих лица у Београду која отсада својим животима јамче за безбедност у српском простору.

Цео Београд био је јуче под тешким утиском због овог крупног и еудбоносног догађаја.

Сви Срби морају да буду прожети дубоком вером да је крајње бесмислена борба која за живот једнога жртвује стотину живота.

¹ „Ново време“, бр. 159, од 6 новембра 1941 године.

² Том приликом ухапшено је око 300 интелектуалаца из Београда, под изговором да су комунисти, масони и англофили.

¹ „Ново време“, бр. 160, од 7 новембра 1941 године.

Борба наших шумских одметника не решава судбину Европе; она може да се заврши само коначном пропашћу српског народа.

Сви који увиђају куд води оваква неразборита акција и колико ће живота страдати ако се она и даље настави морају се изјашњавати отворено. Свако у своме кругу може много да учини и доста да спасе.

Дужност је свих правих родољуба да своју околину одвраћају од аката који изазивају тешке жртве и наносе велики бол рањеном српском народу. У озбиљним и судбоносним тренуцима кад нема места старом нашем партиском цепидлачењу и мудријашењу треба сви да се окупимо око наше владе, сви да се мобилишемо, па помажући њу да бранимо и себе и опстанак Срба.

Нема више времена да се стоји по страни, јер ко зна куд нас даље настављање овог нереда и несреће може довести.

БР. 149

ИЗВЕШТАЈ „НОВОГ ВРЕМЕНА“ ОД 16 НОВЕМБРА 1941 ГОД. О БОРБИ НЕДИЋЕВИХ ОДРЕДА ПРОТИВ ДЕЛОВА КОЛУ- БАРСКОГ БАТАЉОНА ВАЉЕВСКОГ НОП ОДРЕДА¹

КОД БЕЛАНОВИЦЕ РАЗБИЈЕНА БАНДА СУДИЈЕ
САВЧИЋА ИЗ ВАЉЕВА

Аранђеловац, 15 новембра

Владини одреди, у сарадњи са добровољцима и четницима, успели су да у једном сукобу са комунистичком бандом судије Савчића из Ваљева² постигну одличне резултате.

Један део банде био се упокојао испред варошице Белановице, а други део банде сместио се по околним кућама на по-

¹ „Ново време“, бр. 169, од 16 новембра 1941 године.

² Руководство Колубарског батаљона упутило је пз села Рајковића Прву и Трећу чету, под руководством Андрије Савчића, командира Треће чете, у Качерски срез са задатком да политички делују међу народом (јер су тамо четници Драже Михаиловића развијали своју пропаганду) и да спрече продирање Немаца и четника на правцу Аранђеловац—Ваљево. За врем« овог марша, у селу Белановици, четници Драже Михаиловића и Недићеви одреди изненада су напали ову партизанску групу. Развила се оштра борба, у којој је погинуло 6 партизана и неколико рањено. Непријатељ је имао далеко веће губитке. Наше снаге су се пробиле из обруча и пред много надмоћнијим непријатељем повукле се у правцу Ужица.

четку Варошице. Владино одреди, којима командује мајор Калабић, сазнали су за положај ове банде и успели су да опколе Белановицу.

" Борба је отпочела око 3 часа изјутра и трајала је цео дан, све до ноћи, када су одреди на јуриш заузели и варошицу Белановицу и комунистичке ровове испред варошице. Банда је потпуно разбијена и приморана да отступи у највећем нeredу према Руднику. Упркос страховито лошем времену и снежној олуји, владини одреди продужили су да гоне бандите да би их потпуно уништили.

У бsrби код Белановице убијено је 28 комуниста, а 22 су ухваћена и одмах на лицу места стрељана.

Оружани одреди изгубили су два своја човека. Поручник-доброволац Симић и један четник погинули су, а четири војника су рањена.

Пошто се банда разбегла, оружаним одредима пала је у руке цела архива, затим доста оружја, муниције и спреме.

БР. 150

ИЗВЕШТАЈ „НОВОГ ВРЕМЕНА" ОД 14 ДЕЦЕМБРА 1941 ГОД. О ДОСТАВЉАЊУ САНИТЕТСКОГ МАТЕРИЈАЛА ИЗ БЕО- ГРАДА ИА СЛОБОДНУ ТЕРИТОРИЈУ¹

КО ЈЕ ОДРЖАВАО ВЕЗЕ ИЗМЕЂУ УЖИЦА И БЕОГРАДА?

(Од нашег нарочитог дописника са терена)

Ужице, 13 децембра

За време узурпирања власти од стране комуниста у Ужицу су постајали Бановинска болница и Дом народног здравља. Бановинска болница била је сабирна болница за све болеснике са целе територије. Сличну улогу имао је и Дом народног здравља.

И у болници и у Дому народног здравља било је доста пацијената, знатно више него у редовним приликама. У болници су се углавном налазили рањеници и остали болесници, а у Дому народног здравља вршени су лекарски прегледи.

За то време био је знатно псхвећан број оболења. Сем рањеника било је и других оболења. Интересантно је да су болница и Дсм располагали са знатним количинама лекова.

Због повећаног броја болесника било је потребно употребити много више лекова него у редовним приликама. Сем тога

¹ „Ново време", бр. 193, од 14 децембра 1941 године.

били су потребни и извесни специјалитети. Од момента преузимања власти од стране комуниста зна се који су се лекови налазили у Ужицу. Утврђено је да су у Ужицу за време владавине комуниста донети и лекови изван територије на којој су они били. За неке лекове позитивно је утврђено да су доношени из Београда.

Поставља се питање ко је могао да донесе лекове из Београда. Као што је познато кретање на овој територији било је веома ограничено. Да би неко могао да оде до најближег места морао је имати специјалну дозволу за пролаз. Према томе, да би неко могао да дође у Београд морао је имати пре свега дозволу од њихових политичких комесара најмање за кретање до Чачка. Али поред тога морала је постојати дозвола и за кретање до Београда.

Свакако је сигурно да су преносиоци лекова из Београда у Ужице долазили у Београд. Сада је поведена истрага да се утврди ко је долазио у Београд и ко је одржавао везе и са Београдом и са целом територијом на којој су били комунисти. Поред лекова они су свакако доносили и друге ствари а сем тога посматрали су догађаје на лицу места и у Београду и о томе обавештавали њихово вођство.

Ђ. И.

БР. 151

САОПШТЕЊЕ „НОВОГ ВРЕМЕНА“ ОД 16 ДЕЦЕМБРА 1941 ГОД. О СТРЕЉАЊУ У УЖИЧКОЈ ПОЖЕЗИ¹

СТРЕЉАЊЕ КОМУНИСТА

Ужичка Пожега, 15 децембра

У зору прекјуче стрељан је у Ужичкој Пожези 21 комунист.² Стрељани комунисти издвојени су из групе од 100 бандита, које је ухватио живе Трећи добровољачки одред поручника Никића. Међу стрељанима је и убица попа из Азање, који је, као што је већ писано, био преклан ножем, а исто тако и

¹ Прештампано из „Новог времена“, бр. 194 од 16 децембра 1941 године.

² На стрељање су изведена 22 лица а приликом стрељања један је од ухапшених успео да побегне. Имена свих стрељаних лица Редакција није могла установити.

главни помоћник комесара за исхрану Ужица, код кога су нађене фотографије свих објеката, мостова, пропуста, жељезничких пруга, оштећених од стране комуниста. Стрељан је и један претседник из околине Ужица, који је сарађивао са бандитима.

БР. 152

**ИЗВЕШТАЈ „НОВОГ ВРЕМЕНА" ОД 17 ДЕЦЕМБРА 1941 ГОД.
О ВЕШАЊУ ПОЛИТИЧКОГ КОМЕСАРА ЧАЧАНСКОГ
НОП ОДРЕДА¹**

ПОЛИТКОМ ЧАЧКА ОБЕШЕН

Чачак, 16 децембра

Политички комесар града Чачка Ратко Митровић² обешен је на чачанском тргу, на оном истом месту где су за време комуниста држани митинзи и где су били радио-микрофони.

¹ Прештампано из „Новог времена", бр. 195, од 17 децембра 1941 године.

² Ратко Митровић, народни херој, рођен у Чачку 1913 год., студент права и предратни члан КПЈ. После капитулације Југославије 1941 год., као секретар Окружног комитета КПЈ за Округ чачански, био је један од најистакнутијих организатора устанка у том крају. Био је први комесар Чачанског НОП одреда. После Прве непријатељске офанзиве, при повлачењу из Чачка, изгубио је везу са јединицама одреда. Захваљујући издаји, пао је у руке четницима, код села Жежевице у Срезу трнавском, а ови су га предали Немцима. 11 децембра 1941 године обешен је на чачанској пијаци — на истом месту на коме је, првих дана устанка, позвао народ у борбу.

ИЗВЕШТАЈ „НОВОГ ВРЕМЕНА" ОД 17 ДЕЦЕМБРА 1941 ГОД. О СТРЕЉАЊУ У ИВАЊИЦИ¹

ДВАДЕСЕТ КОМУНИСТИЧКИХ БАНДИТА У ИВАЊИЦИ ОСУЂЕНО НА СМРТ

Ивањица, 16 децембра

Преки суд који је образован у Ивањици осудио је јуче на смрт 20 комунистичких бандита² које су ухватили Моравички одред под вођством поручника Мирка Пурића и одред војводе Боже Јаворског. Пошто је саслушањем утврђено да су сви бандити активно учествовали у комунистичким злочинима у ово-ме крају смртна казна је извршена.

М. Трампинац

¹ Прештампано из „Новог времена", бр. 195, од 17 децембра 1941 године.

² 8 новембра 1941 год., Моравичка чета Ужичког НОП одреда, по наређењу, напустила је Ивањицу. Четници Боже Ђосовића-Јаворског и поручник Мирка Пурића одмах су ушли у Ивањицу и похапсили око 15 другова и другарица, који су остављени на терену као политички радници, и одмах их стрељали, међу њима и Наду Луковић-Смиљковић, Косту Рацић и друге, као и један број партизана, који су остали у Ивањици због болести и изнемоглости. Четници су свакодневно хапсили партизанске ф шилије, присталице НОП и њихове рођаке. Ивањички затвор био је препун, па су четници морали један део ухапшених да спроведу за Чачак и Београд, а одатле у интернацију — за Немачку и Норвешку. Половином децембра ухапшено је и стрељано 20 лица међу којима: Света Савић, звани „Јатаган", обућарски радник, учитељица Нада из Ивањице, неколико радника и студената из Краљева и Крушевца, један средњошколац из Шапца, и Коса Крцовка, која се на стрељању најбоље држала.

**ПРОГЛАС ДРАЖЕ МИХАИЛОВИЋА КОНЦЕМ ДЕЦЕМБРА
1941 ГОДИНЕ¹****С ВЕРОМ У БОГА ЗА КРАЉА И ОТАЦБИНУ**

Драга браћо Срби,

Одавно већ, а у последње време нарочито, почеле су да се шире најразноврсније вести о мени и мојој војничкој организацији. Те вести шире наши непријатељи, а циљ им је да Србе опет поцепају и униште све што је српско. Ја иж унапред кажем да у томе неће успети. Да се то више не би догађало, ја ћу вам поново изложити, кратко и јасно, читав мој програм и моје намере.

Син сам Српске Шумадије, српске земље и српске крви. Као такав ја се борим за најузвишеније идеале које може имати један Србин: за ослобођење и вечно уједињење срих српских земаља, за част српског имена и славу српске заставе, за слатку освету свим спољним и унутрашњим непријатељима који су нае крвљу задужили. Борим се за морално оздрављење српског народа, за социјалну правду и строго кажњавање свих оних криваца, који су 20 година мучки се богатаили и наш народ гурали у пропаст и расуло.

Када је у овом несрећном рату, због издајства наше небраће и других разних елемената, наша војска морала да капитулира, са својим четама ја сам се повукао у планине и казао да се нећу вратити док земља опет не буде ослобођена. Бацили смо се одмах на поео и, хвала Богу, до сада смо имали успеха. Моју четничку и војничку организацију народ у племенитој Србији примио је са великим разумевањем. Пошао је у наше редове одмах без размишљања и кслебања. Мој посао је био олакшан. Чете су ницале свуда где су стизали моји официри и моји људи да их организују. Узалуд се непријатељ трудио да нас уништи и разбије, узалуд су његови плаћеници и шпијуни покушавали да баце међу нас раздор и мржњу. Свест народна је победила, и ми данас имамо у земљи једну таку војничку организацију, која броји преко 300000 душа. Али ми не можемо мировати док наша организација не буде обухватила све српске земље, нити можемо дозволити да народ у тим земљама ЗАВЕДЕ И ПОВЕДЕ ИКО ДРУГИ, јер нама је то право дао сам Српски народ и наш Врховни заповедник КРАЉ ПЕТАР II КАРАЂОРЂЕВИЋ.

¹ Оригинал у архиви ЦК КПС, без датума.

Питаћете ме, можда, које су то српске земље? Одговор је врло прост и једноставан: српске је земље обележио наш непријатељ српским гробовима и јамама пуним невиних српских жртава. Где год се налазе српски гробови — ту је српска земља. И унапред кажемо свима и свакоме, да у српским земљама неће бити места онима који су на злочину и издајству, служећи непријатељу хтели да сазидају своју кућу. Нећемо им икада више дозволити, да се у нашој рођеној земљи покрену некаква хрватска и друга мањинска питања, која ће нам опет сметати да сву пажњу поклонимо обнови нашег запуштеног и напаћеног српског села, просветном, привредном и економском подизању нашег народа. Нашу културу ми ћемо изграђивати и нашу децу подизати у миру и слободи на нашим освештаним народним традицијама и обичајима. Друкчије не може бити, јер ову земљу Срби су створили, Срби је бране и чувају, а Срби морају и да је воде. Разуме се, прави и честити Срби, ЈЕР И МЕЂУ НАМА ИМА ДОСТА КОВОРА КОЈИ ТРЕБА ИСЧУПАТИ И ИЗВАДИТИ ДА НАМ НЕ БИ И ДАЉЕ ТРОВАО ЗЕМЉУ. У СРПСКОЈ ЗЕМЉИ НАМА НИСУ ПОТРЕБНИ НИКАКВИ ТУЂИ КАЛЕМИ, ЈЕР МИ ХОЋЕМО ДА БУДЕМО САМО СВОЈИ ГОСПОДАРИ.

И нашу војничку и четничку организацију ми смо изградили на нашем народном духу. Само нас прогони један тежак и зао удес: ТО ЈЕ СРПСКА НЕСЛОГА. Зато сам ја по свим српским земљама послао своје делегате, који ће доћи у везу са народним првацима и оеновати четничке организације, чији сам ја главни командант све до повратка Краља у земљу. Најстрожије забрањујем да се у српским селима ЦЕПАЈУ СНАГЕ И СТВАРАЈУ КАКВЕ ДРУГЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ, ЈЕР НАС ЈЕ НЕСЛОГА ДОВЕЛА ДО ПРОПАСТИ, ПА ЗАР СМЕМО ДОЗВОЛИТИ ДА НАС ПОТПУНО И УНИШТИ. КО ОД СРБА НИЈЕ С НАМА, ТАЈ ЈЕ ПРОТИВУ НАС, ПРОТИВУ КРАЉА, ПРОТИВУ СРПСКЕ СЛОГЕ И СРПСКОГ НАРОДА. Зато ја тражим и наређујем, да у нашим четничким организацијама мора владати НАЈВЕЋА СЛОГА И РЕД, да се наређења старијих морају безусловно поштовати и извршавати, а ја ћу заповести и наредбе Врховне команде преко својих курира редовно достављати у све наше српске крајеве. Казна наша биће тешка за све оне који буду друкчије радили и злонамерно буду тумачили моја наређења.

СРБИ СУ ВИТЕШКИ НАРОД, И МИ НЕ МОЖЕМО НИТИ СМЕМО РАДИТИ ОНО ШТО СУ РАДИЛИ НАШИ НЕПРИЈАТЕЉИ. Кривце ћемо смрћу кажњавати, а невином крвљу нећемо крвавити своје руке. Лажу ћемо смрћу кажњавати, а лажима се нећемо служити; плачку и отимачину смрћу ћемо кажњавати, плачкати и отимати нећемо. Оружје и војну спрему која нам

падне у борби у руке, задржаћемо као ратни плен. СМУТ-ЉИВЦЕ И ОНЕ КОЈИ СТВАРАЈУ РАЗДОР У НАРОДУ КАЖЊАВАЋЕМО СМРЋУ, А МИ СЕ ЊИХОВИМ МЕТОДАМА НЕЋЕМО СЈИУЖИТИ. Ми ћемо остати Срби, своју српску реч ћемо поштовати, част српског имена и српске заставе изнад свега бранити.

С нама је Бог и правда, и ми морамо победити. С нама су и наши моћни велики савезници: Енглеска, Русија и Америка. Сви они су признали нашу поштену борбу и спремни су да нам у свему помогну. Претседник Рузвелт и Черчил у својим говорима одали су признање нашој борби, А ВЕЛИКА СЛАВЕНСКА РУСИЈА УСКОРО ЋЕ ПРИМИТИ СРПСКЕ ДОБРОВОЉЦЕ ИЗ АМЕРИКЕ ДА СЕ БОРЕ НА ЊЕНОМ ФРОНТУ. А непријатељ је већ почео да малаксава и он ће убрзо бити готов. Зато је потребно да се и ми спремимо, да се организујемо, па у часу кад падне наређење да будемо сви спремни да извршимо свој задатак. Тај час није далеко, јер непријатељу се ближи крај. Наређење за почетак наше акције издаћу ја, јер ако бисмо почели пре времена губитак би био тежак недокнадив. А ви тада морате бити сложни, збијени у редове и спремни за борбу. Кад трубачи с бојне Дрине затрубе збор, кад падне команда, ВАШЕ ПУШКЕ ОДЈЕКНУЋЕ ПЛАНИНАМА И ДОЛИНАМА, И ПРЕД ВАМА, херојима и мученицима, разбијени непријатељ бежаће као пред бичем огњене муње и мачем господњим. То ће бити почетак наше златне слободе.

РАВНА ГОРА концем децембра 1941.

(М.П.)

Пуковник
Дража Михаиловић, врховни
командант свих војно-четничких
одрета у отаџбини